

Prawo upadłościowe i restrukturyzacyjne

2021/2022

Czym jest upadłość?

Upadłość to sądowe potwierdzenie stanu niewypłacalności dłużnika mającego co do zasady wielu wierzycieli.

Upadłość to inaczej egzekucja generalna.

Jeżeli dłużnik nie wykonuje swoich zobowiązań, to w oparciu o indywidualny tytuł wykonawczy wszczyna się egzekucję singularną.

Upadłość jest wiązką postępowań egzekucyjnych.

Źródła prawa upadłościowego w Polsce

- Prawo upadłościowe z 24.10.1934r.
- Prawo upadłościowe i naprawcze z 28.02.2003r.
- Od 1.1.2016r. – Prawo upadłościowe – ustawa z 28.02.2003r.

Miejsce prawa upadłościowego w systemie prawa

Dwie konkurencyjne koncepcje:

- a) samodzielna gałąź prawa regulująca stosunki związane z niewypłacalnością
- b) kompleksowa regulacja prawna

DWIE ZASADNICZE DROGI POSTĘPOWANIA

PROBLEMY FINANSOWE DŁUŻNIKA

LIKWIDACJA MAJĄTKU NA ZASPOKOJENIE
WIERZYCIELI.

W KONSEKWENCJI LIKWIDACJA
JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ.

BRAK LIKWIDACJI MAJĄTKU DŁUŻNIKA I
BRAK LIKWIDACJI DŁUŻNIKA

UKŁAD Z WIERZYCIELAMI

Niewypłacalność dłużnika – warianty postępowania

RODZAJ PROCEDURY	Upadłość Prawo upadłościowe	Restrukturyzacja Prawo restrukturyzacyjne	Egzekucja a) Kodeks postępowania cywilnego b) Ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji
PRZESŁANKA	Niewypłacalność	a) Niewypłacalność b) Zagrożenie niewypłacalnością	Niewykonanie obowiązku stwierdzonego tytułem wykonawczym
ISTOTA	Spieniężenie majątku dłużnika i podział uzyskanych kwot pomiędzy wierzycieli	Dłużnik zawiera układ z wierzycielami na mocy którego restrukturyzuje swoje zobowiązania, np. - redukuje część zobowiązań - rozkłada je na raty - wprowadza karencję w ich spłacie	Komornik zajmuje aktywa dłużnika i po ich spieniężeniu zaspakaja wierzyciela

Czym jest restrukturyzacja?

Restrukturyzacja to procedura sądowa mająca na celu zawarcie układu z wierzycielami przez dłużnika niewypłacalnego albo zagrożonego niewypłacalnością, a przez to uniknięcie upadłości, przybierająca postać:

- a) Postępowania o zatwierdzenie układu PZU
- b) Przyspieszonego postępowania układowego PPU
- c) Postępowania układowego PU
- d) Postępowania sanacyjnego PS
- e) Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne

Postępowanie o zatwierdzenie układu

- umożliwia zawarcie układu w wyniku samodzielnego zbierania głosów wierzycieli przez dłużnika bez udziału sądu;
- może być prowadzone, jeżeli suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem nie przekracza 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem

Przyspieszone postępowanie układowe

- umożliwia dłużnikowi zawarcie układu po sporządzeniu i zatwierdzeniu spisu wierzytelności w uproszczonym trybie;
- może być prowadzone, jeżeli suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem nie przekracza 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem

Postępowanie układowe

- umożliwia dłużnikowi zawarcie układu po sporządzeniu i zatwierdzeniu spisu wierzytelności;
- może być prowadzone, jeżeli suma wierzytelności spornych uprawniających do głosowania nad układem przekracza 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem

Postępowanie sanacyjne

- Postępowanie sanacyjne umożliwia dłużnikowi przeprowadzenie działań sanacyjnych oraz zawarcie układu po sporządzeniu i zatwierdzeniu spisu wierzytelności.

Źródła prawa restrukturyzacyjnego w Polsce

- Prawo o postępowaniu układowym z 24.10.1934r.
- Prawo upadłościowe i naprawcze z 28.02.2003r.
- Od 1.1.2016r. – Prawo restrukturyzacyjne – ustawa z 25.05.2015r.

Przesłanki restrukturyzacji

Przesłanka podmiotu	Przesłanki przedmiotowe				
Zdolność restrukturyzacyjna	Przesłanki ogólne	Przesłanki wszczęcia określonego typu postępowania			
	a) Niewypłacalność albo zagrożenie niewypłacalnością	PZU	PPU	PU	PS
	b) Brak pokrywdzenie wierzycieli skutkiem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego	Mniej niż 15 % wierzytelności spornych		Więcej niż 15 % wierzytelności spornych	Potrzeba przeprowadzenia działań sanacyjnych
		Układ do zawarcia poza sądem		uprawdopodobnienie zdolności do bieżącego zaspokajania kosztów postępowania i zobowiązań powstałych po otwarciu	

Zdolność restrukturyzacyjna

- Zdolność do złożenia wniosku o otwarcie restrukturyzacji i bycia podmiotem prawa restrukturyzacyjnego
- Następstwo
  - a) Zdolności prawnej
  - b) Zdolności sądowej

Zdolność restrukturyzacyjna

- przedsiębiorca w rozumieniu art. 43 Kodeksu cywilnego
- Przepisy ustawy stosuje się także do:
  - 1) spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych nieprowadzących działalności gospodarczej;
  - 2) wspólników osobowych spółek handlowych, ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem;
  - 3) wspólników spółki partnerskiej.

Brak zdolności restrukturyzacyjnej

Nie można otworzyć restrukturyzacji:

- 1) Skarbu Państwa; jednostek samorządu terytorialnego;
- 2) banków krajowych; Banku Gospodarstwa Krajowego; oddziałów banków zagranicznych; spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych;
- 3) firm inwestycyjnych, o których mowa w art. 2 pkt 14 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. poz. 996 i 1997 oraz z 2017 r. poz. 791 i 1089);
- 4) zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji;
- 5) funduszy inwestycyjnych;
- 6) instytucji finansowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych
- 7) finansowych spółek holdingowych w rozumieniu w art. 4 ust. 1 pkt 20 rozporządzenia nr 575/2013 z siedzibą w państwie członkowskim Unii Europejskiej;
- 8) finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 21 rozporządzenia nr 575/2013 z siedzibą w państwie członkowskim Unii Europejskiej;
- 9) holdingów mieszanych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 22 rozporządzenia nr 575/2013 z siedzibą w państwie członkowskim Unii Europejskiej;
- 10) dominujących finansowych spółek holdingowych z państwa członkowskiego Unii Europejskiej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 30 rozporządzenia nr 575/2013;
- 11) unijnych dominujących finansowych spółek holdingowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 31 rozporządzenia nr 575/2013;
- 12) dominującej finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej z państwa członkowskiego Unii Europejskiej, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 32 rozporządzenia nr 575/2013;
- 13) unijnej dominującej finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 33 rozporządzenia nr 575/2013.

Rodzaje norm Prawa upadłościowego

- a) Normy ustrojowe (organizacja sądów upadłościowych) – element prawa publicznego
- b) Normy proceduralne – element prawa publicznego
- c) Normy materialnoprawne
- d) Normy kolizyjne
- e) Normy karne

Normy mają charakter kogentywny – *ius cogens*

Zasada wielości wierzycieli

Upadłość przedsiębiorcy	Upadłość konsumencka
Bezwzględny wymóg wielości wierzycieli. Upadłość to postępowanie zbiorowe	Dopuszczalne istnienie jednego wierzyciela

Postępowanie upadłościowe

- 1) Postępowanie główne – adresowane do przedsiębiorców i quasi - przedsiębiorców
- 2) Postępowanie odrębne
  - a) wobec banków
  - b) wobec zakładów ubezpieczeń
  - c) wobec deweloperów
  - d) wobec emitentów obligacji
  - e) wobec konsumentów (upadłość konsumencka)
  - f) prowadzone po śmierci dłużnika /post mortem/

Zasada wszczynania postępowania na wniosek

Postępowanie uregulowane ustawą może być wszczęte tylko na wniosek złożony przez podmioty określone w ustawie.

Co do zasady uprawniony jest:

- a) Dłużnik
- b) Wierzyciel

Stadia postępowania

1. Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości kończące się postanowieniem o ogłoszeniu upadłości	2. Postępowanie upadłościowe			3. Postępowanie oddłużeniowe w stosunku do osoby fizycznej
	a)	b)	c)	
	ustalenie listy wierzycieli	spieniężenie majątku dłużnika	podział sum pieniężnych między wierzycieli	

Charakter prawny postępowania upadłościowego

Wariant klasyczny:

Proces Element rozpoznawczy	Postępowanie klauzulowe Element wykonawczy	Postępowanie egzekucyjne Element wykonawczy

Upadłość: postępowanie hybrydowe:
rozpoznawczo - wykonawcze

Charakter postępowania rozpoznawczego

Pogląd A : proces	Pogląd B: postępowanie nieprocesowe
Odesłanie do przepisów o procesie	Brak dwóch stron: powoda i pozwanego
	brak kontradyktoryjności właściwej dla procesu
	Brak wyroków jako orzeczeń kończących postępowanie
	Ograniczona rola posiedzeń sądowych
	Specyficzny układ interesów
	Udział organów postępowania nieznanymi instytucjami procesu

Zasada kierunkowa prawa upadłościowego

Postępowanie upadłościowe należy prowadzić tak, aby

- 1) roszczenia wierzycieli mogły zostać zaspokojone w jak najwyższym stopniu (zasada optymalizacji)
- 2) a jeśli racjonalne względy na to pozwolą – dotychczasowe przedsiębiorstwo dłużnika zostało zachowane

Zasady upadłości wobec osób fizycznych

Osoba fizyczna przedsiębiorca i quasi-przedsiębiorca	Osoba fizyczna - konsument
1) Zasada optymalizacji 2) Zasada zachowania przedsiębiorstwa 3) Zasada oddłużenia : Postępowanie należy prowadzić również tak, aby rzetelny dłużnik uzyskał możliwość oddłużenia.	Postępowanie należy prowadzić tak, aby 1) umożliwić umorzenie zobowiązań upadłego niewykonanych w postępowaniu upadłościowym, 2) a jeśli jest to możliwe – zaspokoić roszczenia wierzycieli w jak najwyższym stopniu

Zdolność upadłościowa

- Zdolność do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości i bycia podmiotem prawa upadłościowego
- Następstwo
  - a) Zdolności prawnej
  - b) Zdolności sądowej

Zdolność upadłościowa w postępowaniu głównym

- przedsiębiorca w rozumieniu art. 43 Kodeksu cywilnego
- Przepisy ustawy stosuje się także do:
  - 1) spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych nieprowadzących działalności gospodarczej;
  - 2) wspólników osobowych spółek handlowych, ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem;
  - 3) wspólników spółki partnerskiej.

Zdolność upadłościowa w ramach upadłości konsumenckiej

Osoba fizyczna nie będąca przedsiębiorcą

Brak zdolności upadłościowej

Nie można ogłosić upadłości:

- 1) Skarbu Państwa;
- 2) jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) publicznych samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej;
- 4) instytucji i osób prawnych utworzonych w drodze ustawy, chyba że ustawa ta stanowi inaczej, oraz utworzonych w wykonaniu obowiązku nałożonego ustawą;
- 5) osób fizycznych prowadzących gospodarstwo rolne, które nie prowadzą innej działalności gospodarczej lub zawodowej;
- 6) uczelni;
- 7) funduszy inwestycyjnych.

BANKRUCTWO PAŃSTWA

- OZNACZA ZAWIESZENIE WYPŁAT
- NIE PODLEGA REGULACJI PRAWA
- MOŻE BYĆ ZEWNĘTRZNE ALBO WEWNĘTRZNE

Przesłanki upadłości

- Upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny.

POSTAĆ NIEWYPŁACALNOŚCI

UTRATA PŁYNNOŚCI

- Dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych.

UTRATA PŁYNNOŚCI

- Dotyczy zobowiązań a nie jednego zobowiązania
- Chodzi o zobowiązania pieniężne
- Chodzi o zobowiązania wymagalne
- W zasadzie chodzi o zobowiązania niesporne
- Mogą to być zobowiązania prywatne jak i publiczne

DOMNIEMANIE UTRATY PŁYNNOŚCI

- Domniemywa się, że dłużnik utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych, jeżeli opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych przekracza trzy miesiące.

NIEPOWSZECHNOŚĆ PRZESŁANKI NADMIERNEGO ZADŁUŻENIA

- Dłużnik będący osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną.
- nie ma zastosowania do handlowych spółek osobowych, w których co najmniej jednym wspólnikiem odpowiadającym za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem jest osoba fizyczna.

WZGLĘDNOŚĆ PRZESŁANKI

- Sąd może oddalić wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli **nie ma zagrożenia utraty przez dłużnika zdolności do wykonywania jego wymagalnych zobowiązań pieniężnych w niedługim czasie**

NADMIERNE ZADŁUŻENIE

Dłużnik będący osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, jest niewypłacalny także wtedy,

gdy jego zobowiązania pieniężne przekraczają wartość jego majątku,

a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający dwadzieścia cztery miesiące.

DOPRECYZOWANIE POJĘCIA „MAJĄTEK”

- Do majątku, nie wlicza się składników niewchodzących w skład masy upadłości.

DOPRECYZOWANIE POJĘCIA „ZOBOWIĄZANIA”

- Do zobowiązań pieniężnych nie wlicza się zobowiązań przyszłych, w tym zobowiązań pod warunkiem zawieszającym oraz zobowiązań wobec wspólnika albo akcjonariusza z tytułu pożyczki lub innej czynności prawnej o podobnych skutkach, o których mowa w art. 342 ust. 1 pkt 4.

DOMNIEMANIE BILANSOWE

- Domniemywa się, że zobowiązania pieniężne dłużnika przekraczają wartość jego majątku, jeżeli zgodnie z bilansem jego zobowiązania, z wyłączeniem rezerw na zobowiązania oraz zobowiązań wobec jednostek powiązanych, **przekraczają wartość jego aktywów**, a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający dwadzieścia cztery miesiące.

Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości

.

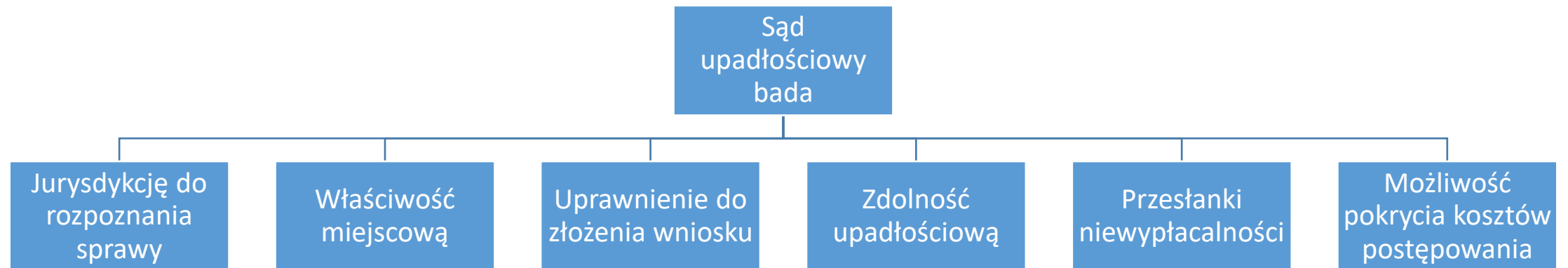
SCHEMAT POSTĘPOWANIA

POSTĘPOWANIE W PRZEDMIOCIE
OGŁOSZENIA UPADŁOŚCI

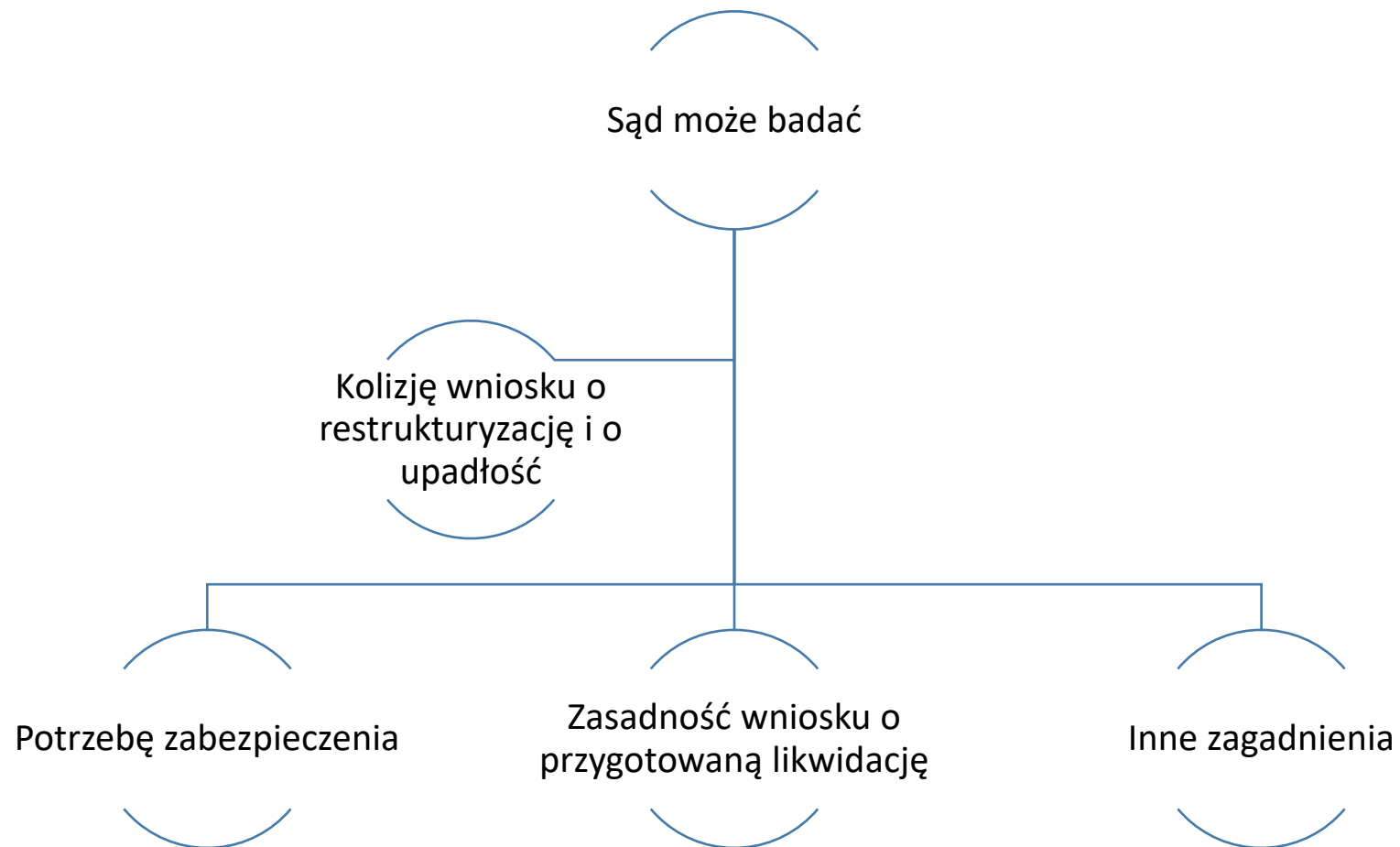
POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE

POSTĘPOWANIE ODDŁUŻENIOWE

Zagadnienia podlegające badaniu w postępowaniu o zatwierdzenie układu

Inne okoliczności w postępowaniu o ogłoszenie upadłości

Postępowanie na wniosek

Postępowanie o ogłoszenie upadłości **NIGDY NIE JEST WSZCZYNANE Z URZĘDU.**

Złożenie wniosku o upadłość

UPRAWNIENIE

Możność złożenia wniosku

OBOWIĄZEK

Prawny wymóg złożenia wniosku zagrożony złożoną sankcją – tzw. *lex perfecta*

Nie wszystkie osoby uprawnione do złożenia wniosku są obowiązane do jego złożenia

Uprawnieni do złożenia wniosku o upadłość

Wniosek o ogłoszenie upadłości może zgłosić:

- a) dłużnik
- b) lub każdy z jego wierzycieli osobistych.

Sąd oddali wniosek o ogłoszenie upadłości złożony przez wierzyciela, jeżeli dłużnik wykáže, że wierzytelność ma w całości charakter sporny, a spór zaistniał między stronami przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości.

Wniosek mogą zgłosić również:

w stosunku do spółki jawnej, spółki partnerskiej, spółki komandytowej oraz spółki komandytowo-akcyjnej – każdy ze współników odpowiadających bez ograniczenia za zobowiązania spółki;

w stosunku do osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – każdy, kto na podstawie ustawy, umowy spółki lub statutu ma prawo do prowadzenia spraw dłużnika i do jego reprezentowania, samodzielnie lub łącznie z innymi osobami;

w stosunku do przedsiębiorstwa państwowego – także organ założycielski;

w stosunku do jednoosobowej spółki Skarbu Państwa – także pełnomocnik Rządu, państwowa osoba prawna, organ lub inna jednostka uprawniona do wykonywania praw z akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa;

w stosunku do osoby prawnej, spółki jawnej, spółki partnerskiej oraz spółki komandytowej i komandytowo-akcyjnej, będących w stanie likwidacji – każdy z likwidatorów;

w stosunku do osoby prawnej wpisanej do Krajowego Rejestru Sądowego - kurator

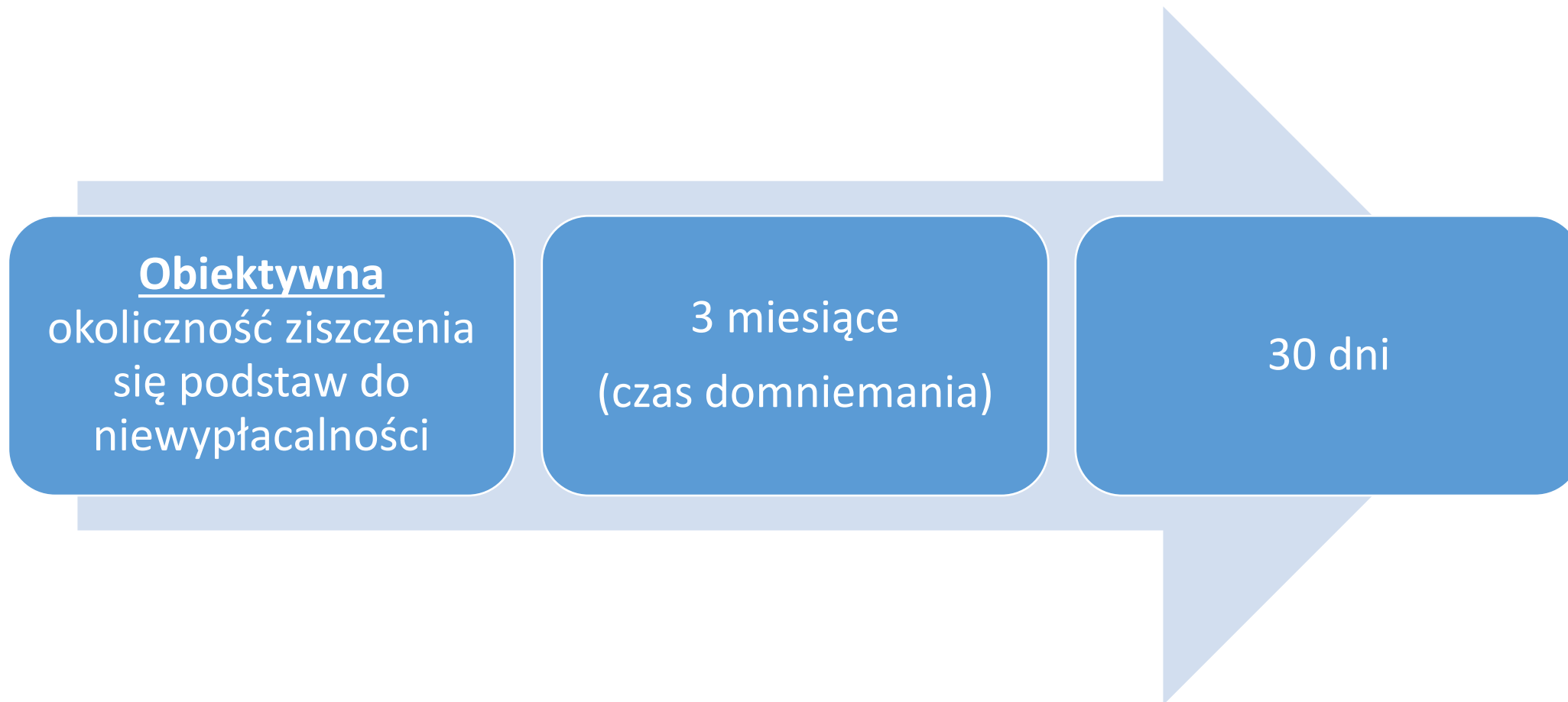
w stosunku do dłużnika, któremu została udzielona pomoc publiczna o wartości przekraczającej 100 000 euro –organ udzielający pomocy

w stosunku do dłużnika, wobec którego prowadzona jest egzekucja przez zarząd przymusowy albo przez sprzedaż przedsiębiorstwa, na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego – zarządca ustanowiony w tym postępowaniu

Termin do złożenia wniosku

- Dłużnik jest obowiązany, nie później niż w terminie trzydziestu dni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości

Termin złożenia wniosku o upadłość

Konsekwencje spóźnionego wniosku

Obowiązek złożenia wniosku o upadłość

Jeżeli dłużnikiem jest osoba prawna albo inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, obowiązek spoczywa na każdym, kto

- 1) na podstawie ustawy, umowy spółki lub statutu
- 2) ma prawo do prowadzenia spraw dłużnika i do jego reprezentowania,
- 3) samodzielnie lub łącznie z innymi osobami.

Sankcje za niezłożenie wniosku o upadłość

Sankcje dla osób fizycznych obowiązanych do złożenia wniosku o upadłość dłużnika				
Cywilna art. 21 ust. 3 PU art. 299 KSH	Karna	Odpowiedzialność podatkowa	Odpowiedzialność za zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne	Zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek i zasiadania w organach spółek

art. 21 ust. 3 PU

Osoby obowiązane do złożenia wniosku ponoszą odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wskutek niezłożenia wniosku w terminie chyba że nie ponoszą winy.

Osoby te mogą uwolnić się od odpowiedzialności, w szczególności jeżeli wykażą, że w terminie 30 dni otwarto postępowanie restrukturyzacyjne albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu.

W przypadku dochodzenia odszkodowania przez wierzyciela niewypłacalnego dłużnika domniemywa się, że szkoda obejmuje wysokość niezaspokojonej wierzytelności tego wierzyciela wobec dłużnika. 4. (uchylony) 5.

Osoby obowiązane do złożenia wniosku nie ponoszą odpowiedzialności za niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości w czasie, gdy prowadzona jest egzekucja przez zarząd przymusowy albo przez sprzedaż przedsiębiorstwa, na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości powstał w czasie prowadzenia egzekucji.

COVID 19 a upadłość

- Tarcza 2.0. przewiduje regulację, w myśl której bieg terminu dla dłużnika do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości (art. 21 ust. 1 Prawa upadłościowego) w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii „nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega przerwaniu”.
- Po tym okresie „termin ten biegnie na nowo”.
- Jednocześnie wprowadzone zostało domniemanie wzruszalne (*iuris tantum*), że jeżeli stan niewypłacalności powstał w czasie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 to domniemywa się, że zaistniał z powodu COVID-19.
- Innymi słowy ustawodawca dopuszcza niezgłaszanie wniosku o upadłość przez dłużnika pomimo formalnego ziszczenia się podstaw niewypłacalności.
- Dłużnik nadal zachowuje jednak uprawnienie do złożenia wniosku o upadłość. Czy wniosek o upadłość dłużnika może złożyć wierzyciel?
- Ustawodawca nie zamroził uprawnienia wierzyciela do złożenia wniosku o upadłość dłużnika w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Jurysdykcja – pojęcie

- Jurysdykcja krajowa (międzynarodowa) w postępowaniu cywilnym jest **to ogólna właściwość sądów powszechnych danego państwa do rozstrzygania spraw cywilnych na jego terytorium.**
- Rozporządzenie UE ustanawia tylko jurysdykcję międzynarodową, co oznacza, że określa ono państwo członkowskie Unii Europejskiej, którego sądy mogą wszcząć postępowanie upadłościowe. Właściwość miejscowa w tym państwie członkowskim powinna zostać określona zgodnie z jego prawem krajowym.
- Przepisy o jurysdykcji międzynarodowej mają charakter bezwzględnie obowiązujący i nie można zmienić zasad jurysdykcji na mocy porozumienia pomiędzy dłużnikiem a wierzycielami.

Właściwość jurysdykcyjna

Sąd, do którego wpłynął wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego, ustala **z urzędu**, czy posiada jurysdykcję do rozpoznania danej sprawy.

W orzeczeniu o wszczęciu postępowania upadłościowego określa się podstawy jurysdykcji sądu, a w szczególności z jakim łącznikiem jurysdykcyjnym jest ona związana. Rozporządzenie wprowadza dwa łączniki jurysdykcyjne:

- a) główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika
- b) oddział.

Łączniki jurysdykcyjne

Po pierwsze, łącznikiem jurysdykcyjnym (czyli okolicznością przesądzającą o właściwości sądów danego państwa do rozpoznania danej sprawy) jest tzw. **główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika**. Można mieć tylko jedno takie centrum.

W przypadku gdy sąd otrzymujący wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego uzna, że główny ośrodek podstawowej działalności nie znajduje się na obszarze jego jurysdykcji, nie powinien wszczynać głównego postępowania upadłościowego.

Łącznik jurysdykcyjny: główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika

Głównym ośrodkiem podstawowej działalności jest miejsce, w którym	dłużnik regularnie zarządza swoją działalnością o charakterze ekonomicznym	i (koniunkcja)	które jako takie jest rozpoznawalne dla osób trzecich.

Łącznik jurysdykcyjny: Oddział

Po drugie, łącznikiem jurysdykcyjnym jest „oddział”, który oznacza każde miejsce działalności, w którym dłużnik, przy wykorzystaniu zasobów ludzkich i majątkowych,

- a) wykonuje
- b) lub w ostatnich trzech miesiącach przed złożeniem wniosku w państwie, w którym ma swój główny ośrodek podstawowej działalności wykonywał działalność gospodarczą niemającą charakteru tymczasowego.

Konsekwencje proceduralne łączników jurysdykcyjnych

główny ośrodek
podstawowej
działalności dłużnika

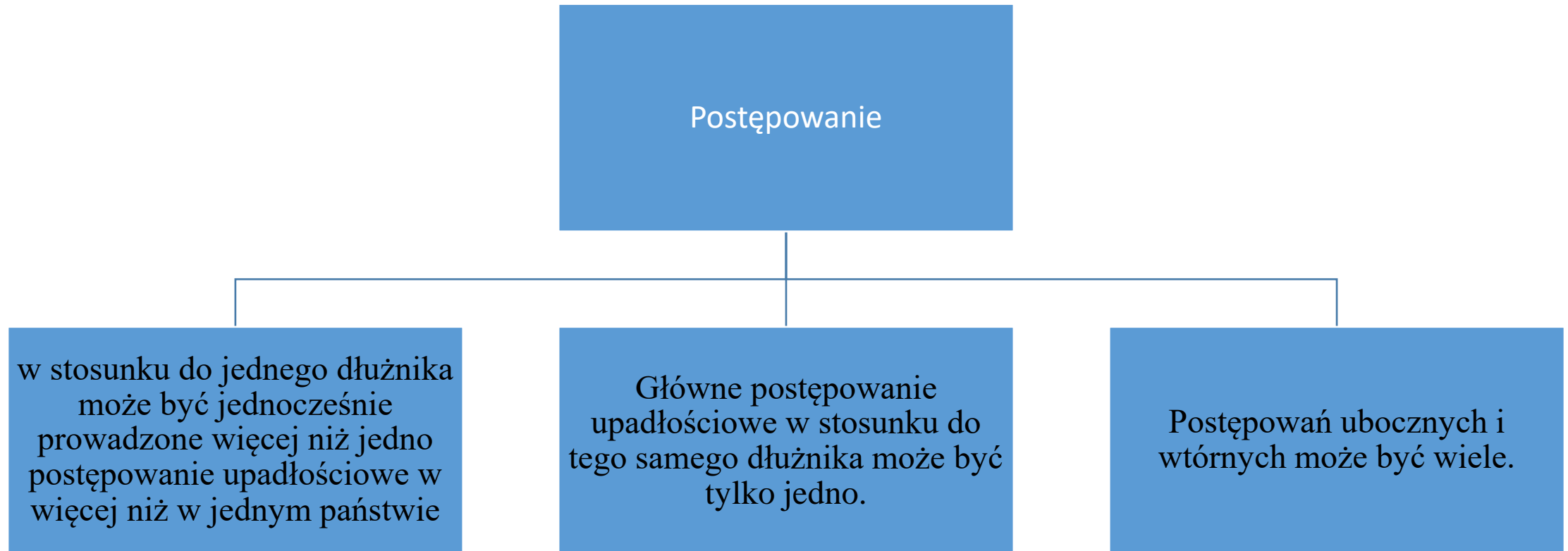
główne postępowanie
upadłościowe

Konsekwencje proceduralne łączników jurysdykcyjnych

Oddział

Uboczne/wtórne
postępowanie upadłościowe

Relacje pomiędzy postępowaniami w różnych państwach

Właściwość rzeczowa i miejscowa. Skład sądu

- Sprawy o ogłoszenie upadłości rozpoznaje sąd upadłościowy w składzie trzech sędziów zawodowych.
- Sądem upadłościowym jest sąd rejonowy – sąd gospodarczy.
- Sprawy o ogłoszenie upadłości rozpoznaje sąd właściwy dla głównego ośrodka podstawowej działalności dłużnika.

Główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika

Głównym ośrodkiem podstawowej działalności jest miejsce, w którym dłużnik

A. regularnie zarządza swoją działalnością o charakterze ekonomicznym

B. i które jako takie jest rozpoznawalne dla osób trzecich.

W przypadku **osoby prawnej oraz jednostki organizacyjnej** nieposiadającej osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, **domniemywa się**, że głównym ośrodkiem jej podstawowej działalności jest **miejsce siedziby**.

W przypadku **osoby fizycznej** prowadzącej działalność gospodarczą lub zawodową domniemywa się, że głównym ośrodkiem jej podstawowej działalności jest główne miejsce wykonywania działalności gospodarczej lub zawodowej; w przypadku każdej innej osoby fizycznej **domniemywa się**, że głównym ośrodkiem podstawowej działalności jest **miejsce zwykłego pobytu tej osoby**.

Jeżeli dłużnik nie ma w Rzeczypospolitej Polskiej głównego ośrodka podstawowej działalności, właściwy jest sąd miejsca zwykłego pobytu albo siedziby dłużnika, a jeżeli dłużnik nie ma w Rzeczypospolitej Polskiej miejsca zwykłego pobytu albo siedziby, właściwy jest sąd, w którego obszarze znajduje się **majątek dłużnika**.

Przepisy o postępowaniu

- Uczestnikiem postępowania o ogłoszenie upadłości jest każdy, kto złożył wniosek o ogłoszenie upadłości, oraz dłużnik.
- Sąd rozpoznaje sprawę na posiedzeniu niejawnym.
- Sąd może na posiedzeniu niejawnym przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości lub w części także wówczas, gdy wyznaczono rozprawę.
- Postanowienie w sprawie ogłoszenia upadłości sąd wydaje w terminie dwóch miesięcy od dnia złożenia wniosku.

Przepisy o postępowaniu

- Zażalenie na postanowienie w sprawie ogłoszenia upadłości sąd drugiej instancji rozpoznaje w terminie miesiąca od dnia przedstawienia mu akt sprawy.
- Sąd drugiej instancji nie może orzec o ogłoszeniu upadłości.
- Sąd może uznać cofnięcie wniosku o ogłoszenie upadłości za niedopuszczalne, jeżeli prowadziłoby to do pokrzywdzenia wierzycieli.
- Wykonanie przez dłużnika zobowiązań wobec wnioskodawcy po złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości nie ma wpływu na dalszy bieg postępowania.

Postępowanie zabezpieczające

- Po złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości sąd na wniosek albo z urzędu może dokonać zabezpieczenia majątku dłużnika.
- W przedmiocie zabezpieczenia sąd orzeka niezwłocznie.

Zabezpieczenie majątku dłużnika TNS

- Sąd może zabezpieczyć majątek dłużnika przez ustanowienie **tymczasowego nadzorcy sądowego**.
- Dłużnik po ustanowieniu tymczasowego nadzorcy sądowego jest uprawniony do dokonywania czynności zwykłego zarządu.
- Na dokonanie czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu jest wymagana zgoda tymczasowego nadzorcy sądowego pod rygorem nieważności.
- Zgoda może zostać udzielona również po dokonaniu czynności w terminie trzydziestu dni od jej dokonania.

Zarządca przymusowy

- Sąd może stosować inne sposoby zabezpieczenia, w tym także zabezpieczenie przez ustanowienie zarządu przymusowego nad majątkiem dłużnika, jeżeli zachodzi obawa, że dłużnik będzie ukrywał swój majątek lub w inny sposób działał na szkodę wierzycieli, a także gdy dłużnik nie wykonuje poleceń tymczasowego nadzorcy sądowego.
- Ustanawiając zabezpieczenie przez zarząd przymusowy, sąd wyznacza zarządcę przymusowego oraz określa zakres i sposób wykonywania zarządu

Ogłoszenie upadłości

- Data wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości jest datą upadłości.
- Postanowienie o ogłoszeniu upadłości jest skuteczne i wykonalne z dniem jego wydania.
- Skutki od godziny 0:00 dnia ogłoszenia upadłości.

Kolizja wniosków

Pierwszeństwo
restrukturyzacji

Upadłość
ultima
refugium

Przygotowana likwidacja PRE PACK

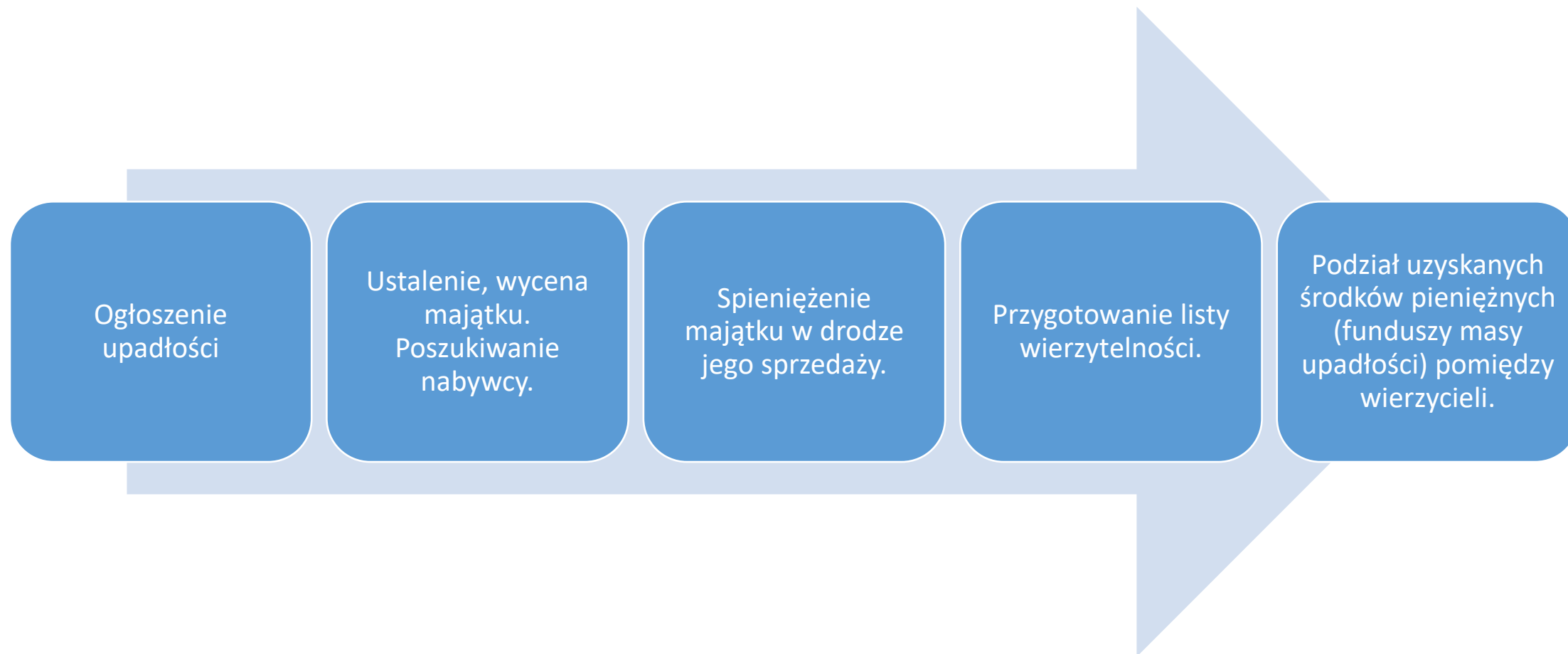
Do wniosku o ogłoszenie upadłości może być dołączony wniosek o zatwierdzenie warunków sprzedaży:

przedsiębiorstwa dłużnika

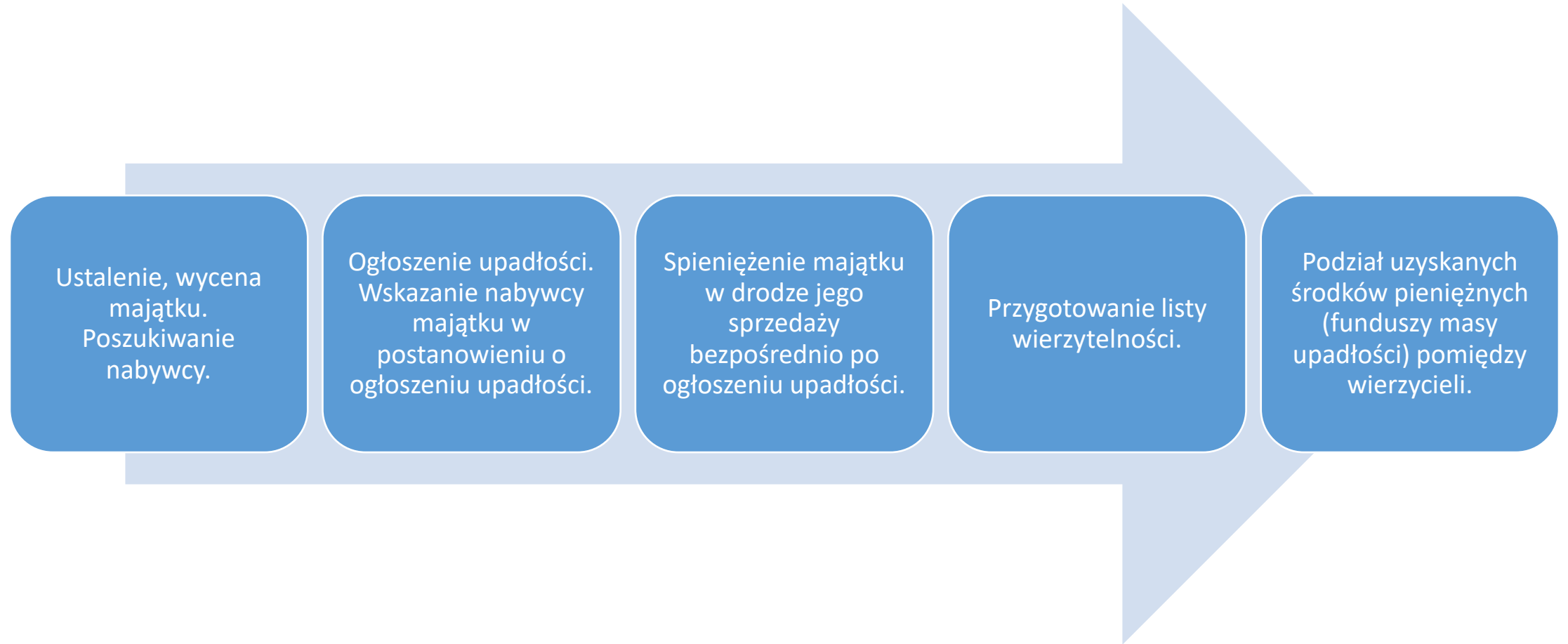
zorganizowanej części przedsiębiorstwa dłużnika

składników majątkowych stanowiących znaczną część przedsiębiorstwa

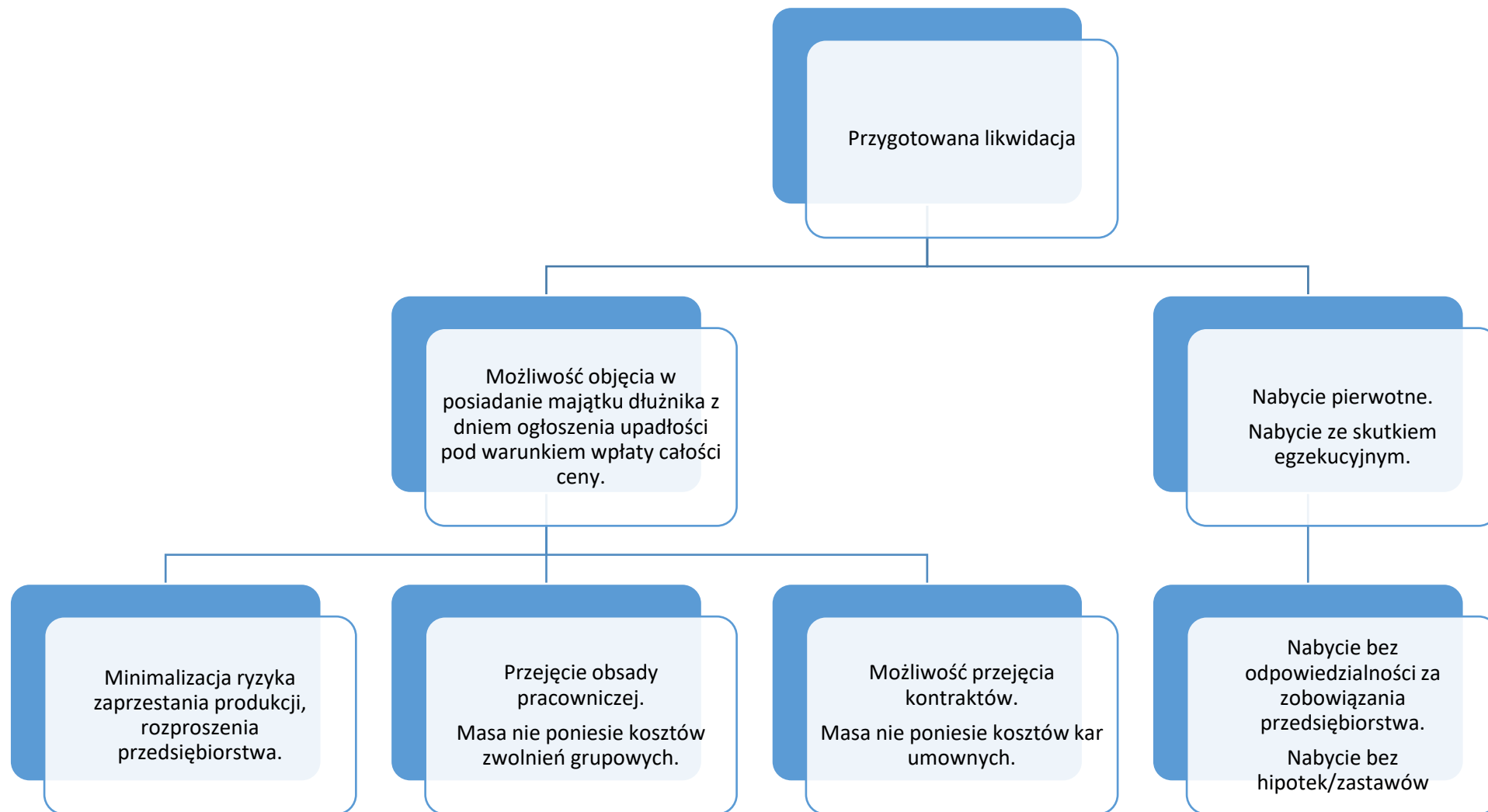
Istota pre –packu. Normalny tryb postępowania

Istota pre –packu. Przygotowana likwidacja.

Atuty inwestycyjne pre-packu

Atuty pre -packu

- Szybkość postępowania = mniejsze koszty postępowania
- Szybsze spieniężenie majątku = szybsza wypłata dywidendy likwidacyjnej wierzycielom
- Szybsze zbycie = mniejsze ryzyko zdekompletowania przedsiębiorstwa
- Im później się zbywa majątek tym trudniej zbywa się przedsiębiorstwo jako całość.
- Możliwość uniknięcia kar umownych, kosztów zwolnień grupowych obciążających masę upadłości

Przesłanki uwzględnienia przygotowanej likwidacji

- Sąd uwzględnia wniosek o zatwierdzenie warunków sprzedaży, jeżeli **cena jest wyższa** niż kwota możliwa do uzyskania w postępowaniu upadłościowym przy likwidacji na zasadach ogólnych, pomniejszona o koszty postępowania, które należałoby ponieść w związku z likwidacją w takim trybie.
- Sąd może uwzględnić wniosek, jeżeli **cena jest zbliżona** do kwoty możliwej do uzyskania w postępowaniu upadłościowym przy likwidacji na zasadach ogólnych, pomniejszonej o koszty postępowania, które należałoby ponieść w związku z likwidacją w takim trybie, jeżeli przemawia za tym ważny interes publiczny lub możliwość zachowania przedsiębiorstwa dłużnika.

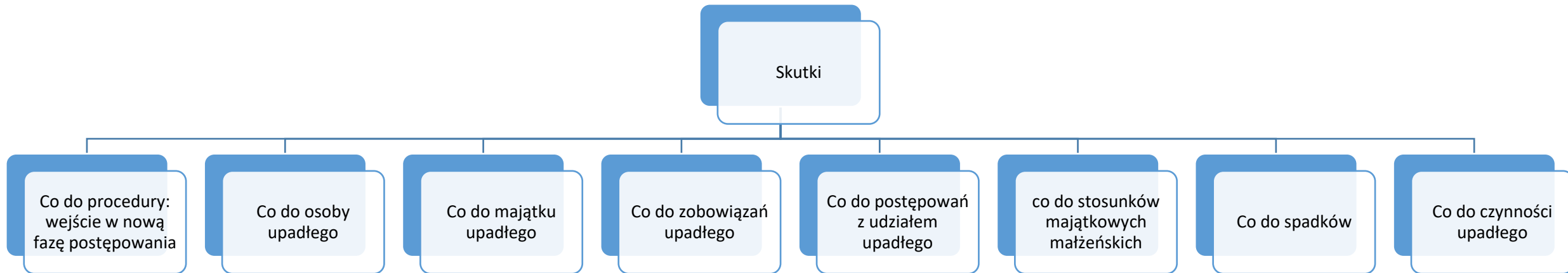
Skutki ogłoszenia upadłości

Skutki ogłoszenia upadłości

- Powstają z godziną 0:00 dnia ogłoszenia upadłości
- Powstają automatycznie
- Powstają z mocy nieprawomocnego orzeczenia
- Powstają – co do zasady – niezależnie od wiedzy dłużnika i innych osób
- Rozciągają się na całą przestrzeń państwa wszczęcia postępowania
- Z mocy prawa UE są automatycznie uznawane w państwach EOG (za wyjątkiem Dani)
- Mogą być uznane w innych państwach w odniesieniu do ich terytorium

Zarys zagadnienia

Skutki upadłości co do osoby upadłego

Upadły jest obowiązany wskazać i wydać syndykowi cały swój majątek, a także wydać dokumenty dotyczące jego działalności, majątku oraz rozliczeń, w szczególności księgi rachunkowe, inne ewidencje prowadzone dla celów podatkowych i korespondencję.

Upadły jest obowiązany udzielać sędziemu-komisarzowi i syndykowi wszelkich potrzebnych wyjaśnień dotyczących swojego majątku

Sędzia-komisarz może postanowić, aby upadły będący osobą fizyczną nie opuszczał terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez jego zezwolenia.

Po ogłoszeniu upadłości przedsiębiorca występuje w obrocie pod dotychczasową firmą z dodaniem oznaczenia „w upadłości”.

Skutki ogłoszenia upadłości co do majątku upadłego

Masa upadłości	Wyłączenia z masy upadłości
Z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego	mienie, które jest wyłączone od egzekucji według przepisów ustawy Kodeks postępowania cywilnego
W skład masy upadłości wchodzi majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości oraz nabyty przez upadłego w toku postępowania upadłościowego.	wynagrodzenie za pracę upadłego w części niepodlegającej zajęciu
	Uchwała zgromadzenia wierzycieli może wyłączyć z masy upadłości inne składniki mienia upadłego

Ustalanie składu masy upadłości

Ustalenie składu masy upadłości następuje przez sporządzenie przez syndyka:

spisu inwentarza

spisu należności

Wyłączenia z masy upadłości

1.	2.
Składniki mienia nienależące do majątku upadłego podlegają wyłączeniu z masy upadłości.	W razie oddalenia wniosku o wyłączenie z masy upadłości wnioskodawca może w drodze powództwa żądać wyłączenia mienia z masy upadłości. Powództwo wnosi się do sądu upadłościowego w terminie miesiąca od dnia doręczenia postanowienia sędziego-komisarza o odmowie wyłączenia z masy upadłości.

Czynności upadłego dotyczące mienia wchodzącego w skład masy upadłości

Z dniem ogłoszenia upadłości upadły traci prawo zarządu oraz możliwość korzystania z mienia wchodzącego do masy upadłości i rozporządzania nim.	Czynności prawne upadłego dotyczące mienia wchodzącego do masy upadłości są nieważne.	Spełnienie świadczenia do rąk upadłego dokonane po obwieszczeniu o ogłoszeniu upadłości nie zwalnia z obowiązku spełnienia świadczenia do masy upadłości, chyba że równowartość świadczenia została przekazana przez upadłego do masy upadłości.

Zakaz obciążania masy upadłości

Po ogłoszeniu upadłości nie można obciążyć składników masy upadłości hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską w celu zabezpieczenia wierzytelności powstałej przed ogłoszeniem upadłości.

Po ogłoszeniu upadłości nie można ustanowić na składnikach masy upadłości hipoteki przymusowej ani zastawu skarbowego, także dla zabezpieczenia wierzytelności powstałej po ogłoszeniu upadłości.

- Wpis w księdze wieczystej lub rejestrze dokonany z naruszeniem art. 81 podlega wykreśleniu z urzędu

Podstawą wykreślenia jest postanowienie sędziego-komisarza stwierdzające niedopuszczalność wpisu

Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego

Klauzule generalne

Postanowienia umowy zastrzegające na wypadek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub ogłoszenia upadłości zmianę lub rozwiązanie stosunku prawnego, którego stroną jest upadły, są **nieważne**

Postanowienie umowy, której stroną jest upadły, uniemożliwiające albo utrudniające osiągnięcie celu postępowania upadłościowego jest **bezskuteczne w stosunku do masy upadłości**.

Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego

Zobowiązania pieniężne upadłego, których termin płatności świadczenia jeszcze nie nastąpił, stają się wymagalne z dniem ogłoszenia upadłości.

Zobowiązania majątkowe niepieniężne zmieniają się z dniem ogłoszenia upadłości na zobowiązania pieniężne i z tym dniem stają się płatne, chociażby termin ich wykonania jeszcze nie nastąpił

Z masy upadłości mogą być zaspokojone odsetki od wierzytelności, należne od upadłego, za okres do dnia ogłoszenia upadłości

Nie dotyczy to odsetek od wierzytelności zabezpieczonych hipoteką, wpisem w rejestrze, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym albo hipoteką morską. Odsetki te mogą być zaspokojone tylko z przedmiotu zabezpieczenia.

Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego

Umowa wzajemna

DO UT DES

Świadczenie jednej ze stron

jest odpowiednikiem świadczenia drugiej strony

Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego

Jeżeli w dniu ogłoszenia upadłości zobowiązania z umowy wzajemnej nie zostały wykonane w całości lub części, syndyk może, za zgodą sędziego-komisarza:

wykonać zobowiązanie upadłego i zażądać od drugiej strony spełnienia świadczenia wzajemnego

lub od umowy odstąpić ze skutkiem na dzień ogłoszenia upadłości

Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego

Uprawnienia kontrahenta upadłego :

Na żądanie drugiej strony złożone w formie pisemnej z datą pewną, syndyk w terminie trzech miesięcy oświadczy na piśmie, czy od umowy odstępuje, czy też żąda jej wykonania. Niezłożenie w tym terminie oświadczenia przez syndyka uważa się za odstąpienie od umowy.

Druga strona, która ma obowiązek spełnić świadczenie wcześniej, może wstrzymać się ze spełnieniem świadczenia, do czasu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wzajemnego. Prawo to drugiej stronie nie przysługuje, jeżeli w czasie zawarcia umowy wiedziała lub wiedzieć powinna o istnieniu podstaw do ogłoszenia upadłości.

EXCEPTIO NON ADIMPLETI CONTRACTUS

Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego

Umowa zlecenia i komis	zlecenie lub komis, w których upadły był dającym zlecenie lub komitentem, wygasają z dniem ogłoszenia upadłości
	Od zawartych przez upadłego umów zlecenia lub komis, w których upadły był przyjmującym zlecenie lub komisantem, można odstąpić z dniem ogłoszenia upadłości bez odszkodowania
Umowa agencyjna	wygasa z dniem ogłoszenia upadłości jednej ze stron
umowa pożyczki	W razie upadłości jednej ze stron umowy pożyczki wygasa ona, gdy przedmiot pożyczki nie został jeszcze wydany
Umowa rachunku bankowego	Ogłoszenie upadłości nie ma wpływu na umowę rachunku bankowego
umowa o zakazie konkurencji	Syndyk może odstąpić z dniem ogłoszenia upadłości od umowy o zakazie konkurencji bez prawa do odszkodowania

Wpływ ogłoszenia upadłości na stosunki majątkowe małżeńskie upadłego

Z dniem ogłoszenia upadłości jednego z małżonków powstaje między małżonkami rozdzielność majątkowa

Jeżeli małżonkowie pozostawali w ustroju wspólności majątkowej, majątek wspólny małżonków wchodzi do masy upadłości, a jego podział jest niedopuszczalny.

Bezskuteczność i zaskarżanie czynności upadłego

ACTIO PAULIANA

DŁUŻNIK

OSOBA TRZECIA

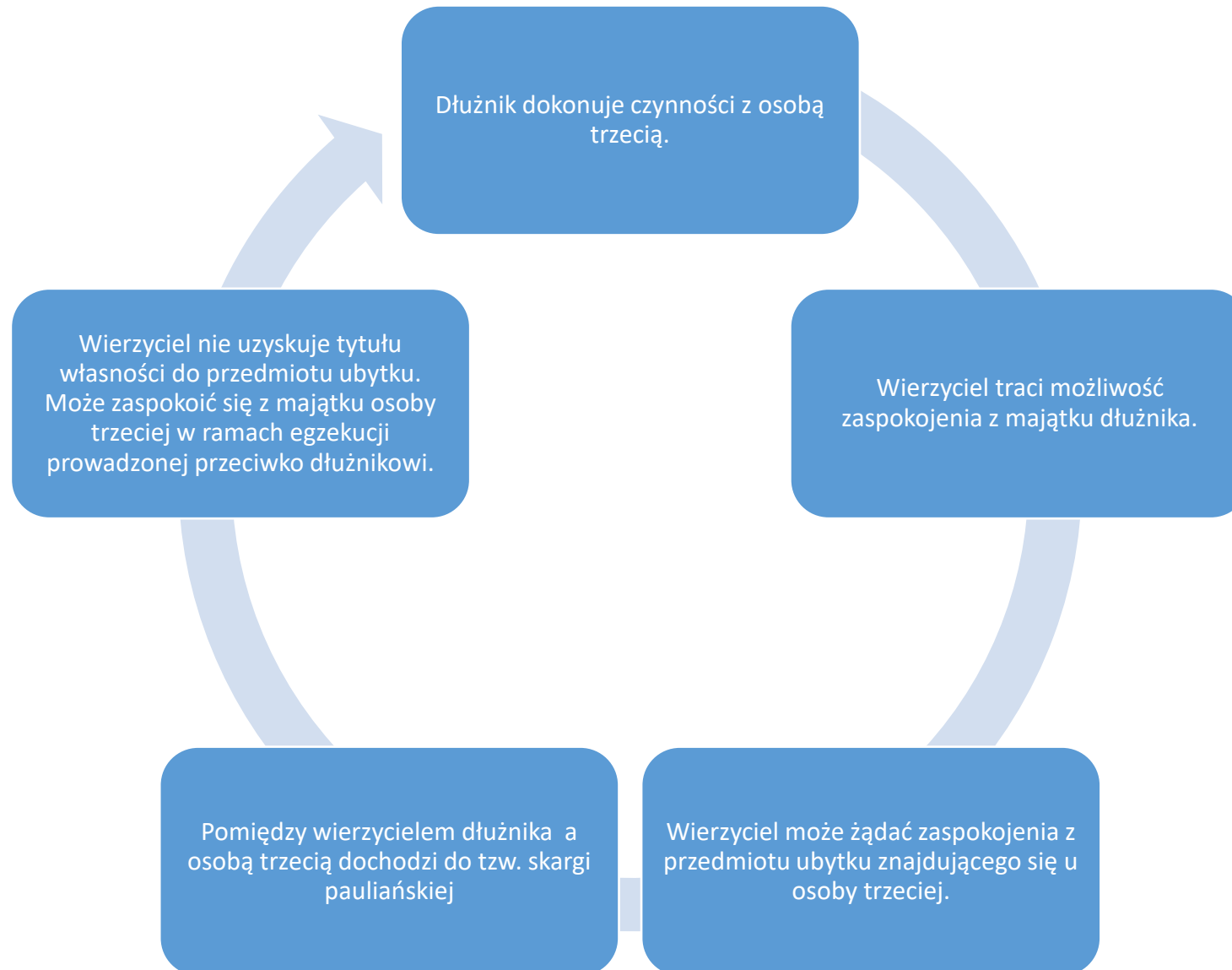
WIERZYCIEL

Dłużnik dokonuje czynności z osobą trzecią z pokrzywdzeniem wierzycieli

Wierzyciel może dochodzić zaspokojenia ze składnika majątkowego osoby trzeciej, który wyszedł z majątku dłużnika

Schemat

Każdy z wierzycieli może żądać uznania czynności za bezskuteczną względem niego jeżeli

wskutek czynności prawnej dłużnika
dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli
osoba trzecia uzyskała korzyść
majątkową

dłużnik działał ze świadomością
pokrzywdzenia wierzycieli

osoba trzecia o tym wiedziała lub przy
zachowaniu należytej staranności mogła
się dowiedzieć

527

- Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.
- Jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.
- Jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny.
- Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.
- Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli korzyść majątkową uzyskał przedsiębiorca pozostający z dłużnikiem w stałych stosunkach gospodarczych, domniemywa się, że było mu wiadome, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Bezskuteczność i zaskarżanie czynności upadłego

czynności prawne dokonane przez upadłego w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, którymi rozporządził on swoim majątkiem, jeżeli dokonane zostały nieodpłatnie albo odpłatnie

zabezpieczenie i zapłata długu niewymagalnego dokonane przez upadłego w ciągu sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Jednak ten, kto otrzymał zapłatę lub zabezpieczenie, może w drodze powództwa lub zarzutu żądać uznania tych czynności za skuteczne, jeżeli w czasie ich dokonania nie wiedział o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości

Bezskuteczny w stosunku do masy upadłości jest przelew wierzytelności przyszłej, jeżeli wierzytelność ta powstanie po ogłoszeniu upadłości.

Bezskuteczność ex lege

Bezskuteczność z mocy orzeczenia sędziego - komisarza

czynność prawna dokonana przez upadłego w terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości z małżonkiem, krewnym lub powinowatym w linii prostej, krewnym lub powinowatym w linii bocznej do drugiego stopnia włącznie, z osobą pozostającą z upadłym w faktycznym związku, prowadzącą z nim wspólnie gospodarstwo domowe albo z przysposobionym lub przysposabiającym, chyba że druga strona czynności wykaże, że nie doszło do pokrzywdzenia wierzycieli

wynagrodzenie za pracę rażąco wyższe od przeciętnego wynagrodzenia za tego rodzaju pracę lub usługi i nie jest uzasadnione nakładem pracy,

obciążenie majątku upadłego hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym lub hipoteką morską, jeżeli upadły nie był dłużnikiem osobistym zabezpieczonego wierzyciela, a obciążenie to zostało ustanowione w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości i w związku z jego ustanowieniem upadły nie otrzymał żadnego świadczenia

kary umowne zastrzeżone na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane przez upadłego lub jeżeli kara umowna jest rażąco wygórowana.

Bezskuteczność z
mocy orzeczenia
sędziego -
komisarza

Skutki bezskuteczności

Jeżeli czynność upadłego jest bezskuteczna z mocy prawa lub została uznana za bezskuteczną, to, co wskutek tej czynności ubyło z majątku upadłego lub do niego nie weszło, podlega przekazaniu do masy upadłości, a jeżeli przekazanie w naturze jest niemożliwe, do masy upadłości wpłaca się równowartość w pieniądzu

Za zgodą sędziego-komisarza druga strona czynności może zwolnić się z obowiązku przekazania do masy upadłości tego, co wskutek tej czynności z majątku upadłego ubyło, przez zapłatę różnicy między wartością rynkową świadczenia dłużnika z dnia zawarcia umowy, a wartością świadczenia otrzymanego przez dłużnika.

UCZESTNICY POSTĘPOWANIA

.

Sąd

- Po ogłoszeniu upadłości postępowanie upadłościowe toczy się w sądzie upadłościowym, który ogłosił upadłość.
- Jeżeli postępowanie zostało wszczęte w kilku sądach właściwych, sprawa należy do właściwości sądu, który pierwszy wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości.
- Jeżeli w toku postępowania okaże się, że właściwy jest inny sąd, sprawę przekazuje się temu sądowi. Na postanowienie o przekazaniu nie przysługuje zażalenie. Postanowienie wiąże sąd, któremu sprawa została przekazana. Czynności dokonane w sądzie niewłaściwym pozostają w mocy.
- Sąd upadłościowy orzeka w składzie jednego sędziego zawodowego.
- W przedmiocie wynagrodzenia syndyka, a także rozpoznając zażalenie na postanowienie sędziego-komisarza sąd upadłościowy orzeka w składzie trzech sędziów zawodowych.
- Po ogłoszeniu upadłości w skład sądu nie może wchodzić sędzia-komisarz ani jego zastępca.

Sędzia-komisarz i zastępca sędziego-komisarza

- Po ogłoszeniu upadłości czynności postępowania upadłościowego wykonuje sędzia-komisarz, z wyjątkiem czynności, dla których właściwy jest sąd.
- Zastępca sędziego-komisarza wykonuje czynności sędziego-komisarza, jeżeli ustawa tak stanowi oraz w czasie trwania przemijającej przeszkody do wykonywania tych czynności przez sędziego-komisarza.
- Sędzia-komisarz kieruje tokiem postępowania upadłościowego, sprawuje nadzór nad czynnościami syndyka, oznacza czynności, których wykonywanie przez syndyka jest niedopuszczalne bez jego zezwolenia lub bez zezwolenia rady wierzycieli, jak również zwraca uwagę na popełnione przez syndyka uchybienia.

SYNDYK

- W przypadku ogłoszenia upadłości powołuje się syndyka
- Syndyk niezwłocznie obejmuje majątek upadłego, zarządza nim, zabezpiecza go przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zabraniem go przez osoby postronne oraz przystępuje do jego likwidacji.
- Syndyk przygotowuje listę wierzytelności.
- W sprawach dotyczących masy upadłości syndyk dokonuje czynności w imieniu własnym na rachunek upadłego.
- Syndyk nie odpowiada za zobowiązania zaciągnięte w sprawach dotyczących masy upadłości.
- Syndyk odpowiada za szkodę wyrządzoną na skutek nienależytego wykonywania obowiązków.

Upadły

- Upadłym jest ten, wobec kogo wydano postanowienie o ogłoszeniu upadłości.
- Ogłoszenie upadłości nie ma wpływu na zdolność prawną oraz zdolność do czynności prawnych upadłego.
- Po ogłoszeniu upadłości wszelkie uprawnienia upadłego związane z uczestnictwem w spółkach lub spółdzielniach wykonuje syndyk.

Wierzyciel

- Wierzycielem w rozumieniu ustawy jest każdy uprawniony do zaspokojenia z masy upadłości, choćby wierzytelność nie wymagała zgłoszenia.

Zgromadzenie Wierzycieli

Sędzia-komisarz zwołuje zgromadzenie wierzycieli:

- 1) jeżeli według przepisów ustawy wymagane jest podjęcie uchwały zgromadzenia;
- 2) na wniosek przynajmniej dwóch wierzycieli mających łącznie nie mniej niż trzecią część ogólnej sumy uznanych wierzytelności;
- 3) w innych przypadkach, gdy uzna to za potrzebne

Prawo uczestnictwa w zgromadzeniu

- w zgromadzeniu wierzycieli mają prawo uczestniczyć z prawem głosu wierzyciele, których wierzytelności zostały uznane. Wierzyciele głosują z sumą wierzytelności umieszczoną na liście wierzytelności.
- uchwały zgromadzenia wierzycieli zapadają bez względu na liczbę obecnych, większością głosów wierzycieli mających przynajmniej piątą część ogólnej sumy wierzytelności przypadających wierzycielom uprawnionym do uczestniczenia w tym zgromadzeniu.
- W sprawach o wyłączenie mienia z masy upadłości uchwały zapadają większością głosów wierzycieli mających przynajmniej dwie trzecie ogólnej sumy uznanych wierzytelności.

Kontrola uchwał zgromadzenia

- Sędzia-komisarz może uchylić uchwałę zgromadzenia wierzycieli, jeżeli jest sprzeczna z prawem lub narusza dobre obyczaje albo rażąco narusza interes wierzyciela, który głosował przeciw uchwale. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

Rada wierzycieli

- Radę wierzycieli ustanawia oraz powołuje i odwołuje jej członków sędzia-komisarz z urzędu, o ile uzna to za potrzebne, albo na wniosek.
- Sędzia-komisarz niezwłocznie, nie później niż w terminie tygodnia, ustanawia radę wierzycieli na wniosek upadłego, co najmniej trzech wierzycieli lub wierzyciela albo wierzycieli mających łącznie co najmniej piątą część sumy wierzytelności

kompetencje

- Rada wierzycieli udziela pomocy syndykowi, kontroluje jego czynności, bada stan funduszu masy upadłości, udziela zezwolenia na czynności, które mogą być dokonane tylko za zezwoleniem rady wierzycieli, oraz wyraża opinię w innych sprawach, jeżeli tego zażąda sędzia-komisarz lub syndyk. Przy wykonywaniu obowiązków rada wierzycieli kieruje się interesem ogółu wierzycieli.
- Rada wierzycieli lub jej członkowie mogą przedstawiać sędziemu-komisarzowi swoje uwagi o działalności syndyka.
- Rada wierzycieli może żądać od upadłego oraz syndyka wyjaśnień oraz badać księgi i dokumenty dotyczące upadłości w zakresie, w jakim nie narusza to tajemnicy przedsiębiorstwa. Sędzia-komisarz rozstrzyga wątpliwości co do zakresu uprawnienia członków rady do badania ksiąg i dokumentów upadłego.

Kompetencje

Zezwolenia rady wierzycieli pod rygorem nieważności wymagają następujące czynności:

- dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa przez syndyka, jeżeli ma trwać dłużej niż trzy miesiące od dnia ogłoszenia upadłości;
- odstąpienie od sprzedaży przedsiębiorstwa jako całości;
- sprzedaż z wolnej ręki mienia wchodzącego w skład masy upadłości;
- zaciąganie pożyczek lub kredytów oraz obciążenie majątku upadłego ograniczonymi prawami rzeczowymi;
- uznanie, zrzeczenie się i zawarcie ugody co do roszczeń spornych oraz poddanie sporu rozstrzygnięciu sądu polubownego

Sędzia-komisarz

- Jeżeli rada wierzycieli nie została ustanowiona, czynności zastrzeżone dla rady wierzycieli podejmuje sędzia-komisarz.
- Sędzia-komisarz wykonuje również czynności zastrzeżone dla rady wierzycieli, jeżeli rada nie wykona ich w terminie wyznaczonym przez sędziego-komisarza

Lista wierzytelności

.

Wierzytelności podlegające zgłoszeniu

- Wierzyciel osobisty upadłego, który chce uczestniczyć w postępowaniu upadłościowym, jeżeli niezbędne jest ustalenie jego wierzytelności, powinien w terminie oznaczonym w postanowieniu o ogłoszeniu upadłości zgłosić sędziemu-komisarzowi swoją wierzytelność.

Wciągnięcie wierzytelności na listę z urzędu

Uprawnienie do zgłoszenia wierzytelności przysługuje wierzycielowi ponadto, gdy jego wierzytelność była zabezpieczona rzeczowo. Jeżeli wierzyciel nie zgłosi tych wierzytelności, będą one umieszczone na liście wierzytelności z urzędu.	Uprawnienie do zgłoszenia wierzytelności przysługuje wierzycielowi ponadto, gdy jego wierzytelność była zabezpieczona rzeczowo na rzeczach wchodzących w skład masy upadłości, jeżeli upadły nie jest dłużnikiem osobistym, a wierzyciel chce w postępowaniu upadłościowym dochodzić swoich roszczeń z przedmiotu zabezpieczenia. Jeżeli wierzyciel nie zgłosi tych wierzytelności, będą one umieszczone na liście wierzytelności z urzędu	Nie wymagają zgłoszenia należności ze stosunku pracy. Należności z tego tytułu umieszcza się na liście wierzytelności z urzędu.

Etapy postępowania

Zgłoszenie wierzytelności sędziemu - komisarzowi	Badanie formalnej poprawności zgłoszenia przez sędziego – komisarza i : a) Zwrot zgłoszenia Albo b) Przekazanie zgłoszenia syndykowi	Sprawdzenie wierzytelności przez syndyka; Kontakt z upadłym i z wierzycielem	sporządzenie listy wierzytelności przez syndyka i jej złożenie	Obwieszczenie o złożeniu listy wierzytelności	Możliwość wniesienia sprzeciwu do listy	Rozpoznanie sprzeciwu/ Zażalenie na rozpoznanie sprzeciwu	Zatwierdzenie listy wierzytelności
Zgłoszenie wierzytelności syndykowi							

Zgłoszenia wierzytelności

- Zgłoszenia wierzytelności dokonuje się na piśmie w dwóch egzemplarzach.
- W zgłoszeniu wierzytelności wierzyciel wskazuje dowody uzasadniające zgłoszenie.

Badanie zgłoszenia wierzytelności przez syndyka

- Syndyk sprawdza, czy zgłoszona wierzytelność znajduje potwierdzenie w księgach rachunkowych lub innych dokumentach upadłego albo we wpisach w księdze wieczystej lub rejestrach, oraz wzywa upadłego do złożenia w określonym terminie oświadczenia, czy wierzytelność uznaje.
- W przypadku gdy zgłoszona wierzytelność nie znajduje potwierdzenia w księgach rachunkowych lub innych dokumentach upadłego albo we wpisach w księdze wieczystej lub rejestrach, syndyk wzywa wierzyciela do złożenia w terminie tygodnia dokumentów wskazanych w zgłoszeniu wierzytelności pod rygorem odmowy uznania wierzytelności.

Ustalenie listy wierzytelności

- Po upływie terminu do zgłoszenia wierzytelności i sprawdzeniu zgłoszonych wierzytelności syndyk niezwłocznie sporządza listę wierzytelności, nie później niż w terminie dwóch miesięcy od upływu okresu przewidzianego do zgłaszania wierzytelności.

Zaskarżenie listy wierzytelności

- O dacie złożenia listy wierzytelności obwieszcza się.
- W terminie dwóch tygodni od dnia obwieszczenia wierzyciel może złożyć do sędziego-komisarza sprzeciw co do:
  - 1) uznania wierzytelności – w przypadku wierzyciela umieszczonego na liście wierzytelności;
  - 2) odmowy uznania wierzytelności – w przypadku wierzyciela, któremu odmówiono uznania zgłoszonej wierzytelności.

W tym samym terminie sprzeciw przysługuje upadłemu, o ile projekt nie jest zgodny z jego wnioskami lub oświadczeniami.

Rozpoznanie sprzeciwu

- Sędzia-komisarz, zastępca sędziego-komisarza albo wyznaczony sędzia rozpoznaje sprzeciw na posiedzeniu niejawnym w terminie dwóch miesięcy od jego wniesienia.
- Po uprawomocnieniu się postanowienia sędziego-komisarza w sprawie sprzeciwu, a w razie jego zaskarżenia, po uprawomocnieniu się postanowienia sądu, sędzia-komisarz dokonuje zmian na liście wierzytelności na podstawie tych postanowień oraz zatwierdza listę wierzytelności.
- Jeżeli sprzeciwu nie wniesiono, sędzia-komisarz zatwierdza listę wierzytelności po upływie terminu do jego wniesienia.

LIKWIDACJA MASY

.

Likwidacja masy upadłości

Po ogłoszeniu upadłości syndyk niezwłocznie :

- przystępuje do spisu inwentarza i oszacowania masy upadłości
- oraz sporządzenia planu likwidacyjnego.

Syndyk składa sędziemu-komisarzowi spis inwentarza wraz z planem likwidacyjnym w terminie trzydziestu dni od dnia ogłoszenia upadłości. Plan likwidacyjny określa proponowane sposoby sprzedaży składników majątku upadłego, w szczególności sprzedaży przedsiębiorstwa, termin sprzedaży, preliminarz wydatków oraz ekonomiczne uzasadnienie dalszego prowadzenia działalności gospodarczej.

Sprawozdanie finansowe

- Na podstawie spisu inwentarza i innych dokumentów upadłego oraz oszacowania syndyk sporządza sprawozdanie finansowe na dzień poprzedzający ogłoszenie upadłości i niezwłocznie przedkłada je sędziemu-komisarzowi

Przystąpienie do likwidacji masy upadłości

- Po sporządzeniu spisu inwentarza i sprawozdania finansowego albo po złożeniu pisemnego sprawozdania ogólnego syndyk przeprowadza likwidację masy upadłości.

Skutki sprzedaży upadłościowej

- Sprzedaż dokonana w postępowaniu upadłościowym ma skutki sprzedaży egzekucyjnej. Nabywca składników masy upadłości nie odpowiada za zobowiązania podatkowe upadłego, także powstałe po ogłoszeniu upadłości.
- Sprzedaż nieruchomości powoduje wygaśnięcie praw oraz praw i roszczeń osobistych ujawnionych przez wpis do księgi wieczystej lub nieujawnionych w ten sposób, lecz zgłoszonych sędziemu-komisarzowi.
- W miejsce prawa, które wygasło, uprawniony nabywa prawo do zaspokojenia wartości wygasłego prawa z ceny uzyskanej ze sprzedaży obciążonej nieruchomości. Skutek ten powstaje z chwilą zawarcia umowy sprzedaży.
- Podstawą do wykreślenia praw, które wygasły na skutek sprzedaży, jest prawomocny plan podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości obciążonej. Podstawą wykreślenia hipoteki jest umowa sprzedaży nieruchomości.
- Pozostają w mocy bez potrącania ich wartości z ceny nabycia służebność drogi koniecznej, służebność przesyłu oraz służebność ustanowiona w związku z przekroczeniem granicy przy wznoszeniu budowli lub innego urządzenia.
- Użytkowanie oraz prawa dożywotnika pozostają w mocy, jeżeli przysługuje im pierwszeństwo przed wszystkimi hipotekami lub jeżeli nieruchomość nie jest hipotekami obciążona albo jeżeli wartość użytkowania i praw dożywotnika znajduje pełne pokrycie w cenie nabycia. Jednakże w tym ostatnim wypadku wartość tych praw będzie zaliczona na cenę nabycia.

Podział funduszy masy

.

Fundusze masy upadłości

Fundusze masy upadłości obejmują :

- sumy uzyskane z likwidacji masy upadłości
- oraz dochód uzyskany z prowadzenia lub wydzierżawienia przedsiębiorstwa upadłego,
- a także odsetki od tych sum zdeponowanych w banku, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

Prawo odrębności

Sumy uzyskane z likwidacji rzeczy, wierzytelności i praw obciążonych hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską, a także prawami oraz prawami osobistymi i roszczeniami ujawnionymi przez wpis do księgi wieczystej lub nieujawnionymi w ten sposób, lecz zgłoszonymi sędziemu-komisarzowi, przeznaczają się na zaspokojenie wierzycieli, których wierzytelności były zabezpieczone na tych rzeczach lub prawach, z zachowaniem przepisów ustawy.

Kwoty pozostałe po zaspokojeniu tych wierzytelności wchodzi do funduszy masy upadłości.

Jedno – albo wielokrotny podział

- Podziału funduszków dokonuje się jednorazowo albo kilkakrotnie w miarę likwidacji masy upadłości po zatwierdzeniu przez sędziego-komisarza listy wierzytelności w całości lub części

Kolejność zaspokajania wierzycieli

kategoria	Należność
Pierwsza	przypadające za czas przed ogłoszeniem upadłości należności ze stosunku pracy, oraz należności powstałe w postępowaniu restrukturyzacyjnym
Druga	inne należności, jeżeli nie podlegają zaspokojeniu w innych kategoriach, w szczególności podatki i inne daniny publiczne oraz pozostałe należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne
Trzecia	odsetki od należności ujętych w wyższych kategoriach w kolejności, w jakiej podlega zaspokojeniu kapitał, a także sądowe i administracyjne kary grzywny oraz należności z tytułu darowizn i zapisów
Czwarta	należności wspólników albo akcjonariuszy z tytułu pożyczki lub innej czynności prawnej o podobnych skutkach, w szczególności dostawy towaru z odroczonym terminem płatności, dokonanej na rzecz upadłego będącego spółką kapitałową w okresie pięciu lat przed ogłoszeniem upadłości, wraz z odsetkami.

Zasady zaspokojenia

- Jeżeli suma przeznaczona do podziału nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich należności, należności dalszej kategorii zaspokajają się dopiero po zaspokojeniu w całości należności poprzedzającej kategorii,
- a jeżeli suma przeznaczona do podziału nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich należności tej samej kategorii, należności te zaspokajają się stosunkowo do wysokości każdej z nich

Ustalenie planu podziału

Syndyk sporządza i składa sędziemu-komisarzowi plan podziału funduszków masy upadłości, w którym:

- 1) określa sumę podlegającą podziałowi;
- 2) wymienia wierzytelności i prawa osób uczestniczących w podziale;
- 3) określa sumę, jaka każdemu z uczestników przypada z podziału;
- 4) wskazuje, które sumy mają być wypłacone, a które i z jakich przyczyn mają być pozostawione w depozycie sądowym lub pozostawione w masie upadłości na zaspokojenie wierzytelności objętych nierozpoznanymi sprzeciwami;
- 5) określa, czy plan podziału jest częściowy czy ostateczny.

COVID 19 a niewypłacalność

- Główna zasada upadłości: optymalizacja zaspokojenia wierzycieli
- Oddłużenie osoby fizycznej
- Ochrona przed efektem domina

Art. 15zzra Tarczy 2.0

Jeżeli :

- podstawa do ogłoszenia upadłości dłużnika powstała w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19,

- a stan niewypłacalności powstał z powodu COVID-19,

bieg terminu do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega przerwaniu.

Po tym okresie termin ten biegnie na nowo.

Domniemanie

- Jeżeli stan niewypłacalności powstał w czasie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 domniemywa się, że zaistniał z powodu COVID-19.

Czy w okresie COVID-19 może zostać ogłoszona upadłość?

- Na wniosek dłużnika.
- Na wniosek wierzyciela

Wydłużenie terminu

Jeżeli:

- termin na zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości ustalany jest z uwzględnieniem postanowień Tarczy 2.0
- i wniosek o ogłoszenie upadłości zostanie złożony przez dłużnika w tym terminie,
- a brak jest wcześniejszego wniosku o ogłoszenie upadłości

to terminy określone przepisami ustawy Prawo upadłościowe dla których obliczania znaczenie ma dzień zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości **wydłuża** się o liczbę dni pomiędzy dniem zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości, a ostatnim dniem, w którym wniosek ten winien być złożony

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne jako alternatywa dla klasycznej restrukturyzacji i upadłości

- **Niesamodzielność regulacji.**

Ustawa covidowa nie stanowi samodzielnej regulacji i nawiązuje do ogólnych zasad prowadzenia postępowania restrukturyzacyjnego, zawartych w ustawie – Prawo restrukturyzacyjne”

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne jako alternatywa dla klasycznej restrukturyzacji i upadłości

Otwarcie postępowania. Samodzielność decyzji dłużnika.

Otwarcie postępowania przez opublikowanie obwieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym;

decyzja o publikacji należy wyłączenie do przedsiębiorcy, który zawarł umowę z doradcą restrukturyzacyjnym na zasadach obowiązujących w postępowaniu o zatwierdzenie układu.

Oznacza to, że otwarcie postępowania nie jest zależne od decyzji sądu, choć w okresie po otwarciu postępowania jest możliwe wyłączenie skutków otwarcia postępowania przez sąd, w przypadku działania dłużnika na szkodę wierzycieli

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne jako alternatywa dla klasycznej restrukturyzacji i upadłości

Skutki otwarcia postępowania – immunitet egzekucyjny.

Otwarcie postępowania ma wywoływać niektóre ze skutków, które obecnie są przewidziane w przyspieszonym postępowaniu układowym, układowym lub postępowaniu sanacyjnym, a nie są możliwe na etapie przed złożeniem wniosku o zatwierdzenie układu.

Kluczowym rozwiązaniem, które nie jest obecnie możliwe w przypadku prowadzenia postępowania o zatwierdzenie układu z ustawy – Prawo restrukturyzacyjne jest zawieszenie egzekucji wierzytelności objętej z mocy prawa układem oraz wierzytelności rzeczowych i wierzytelności zabezpieczonych przez przewłaszczenie na zabezpieczenie

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne jako alternatywa dla klasycznej restrukturyzacji i upadłości

Wierzytelności zabezpieczone rzeczowo

jeżeli dłużnik przewiduje objęcie układem wspomnianych wierzytelności rzeczowych i zabezpieczonych przez przewłaszczenie na zabezpieczenie musi wykazać w propozycjach układowych, że układ przewiduje albo pełne zaspokojenie tych wierzytelności albo ich zaspokojenie w stopniu nie niższym od tego, jakiego można się spodziewać w przypadku dochodzenia wierzytelności wraz z należnościami ubocznymi z przedmiotu zabezpieczenia (por. art. 181 PrRestr mającego zastosowanie w ramach układu częściowego). Okoliczność ta będzie badana przez sąd na etapie zatwierdzenia układu. Należy odnotować, że zgodnie z dyrektywą o restrukturyzacji i upadłości wierzytelności rzeczowe muszą być objęte z mocy prawa układem

Uprozczone postępowanie restrukturyzacyjne jako alternatywa dla klasycznej restrukturyzacji i upadłości

- **Ograniczenie wypowiedzenia niektórych umów.**
- w trakcie trwania postępowania nie będzie możliwe wypowiedzenie umów najmu lub dzierżawy i spełnianie świadczeń wynikających z wierzytelności, które z mocy prawa objęte są układem, na zasadach obecnie obowiązujących w przyśpieszonym postępowaniu restrukturyzacyjnym (art. 256 i 252 PrRestr). Także dokonywanie potrąceń będzie możliwe wyłącznie na zasadach obowiązujących w przyśpieszonym postępowaniu układowym

Uprozczone postępowanie restrukturyzacyjne jako alternatywa dla klasycznej restrukturyzacji i upadłości

Fakultatywne zgromadzenie wierzycieli.

Wprowadza się możliwość zwołania zgromadzenia wierzycieli przez nadzorcę układu w miejscu lub obok zbierania głosów, w sposób przewidziany w postępowaniu o zatwierdzenie układu. Co istotne zgromadzenie wierzycieli może zostać przeprowadzone z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji, co jest już przewidziane w ramach prawa restrukturyzacyjnego, choć nie mogło być stosowane w postępowaniu o zatwierdzenie układu

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne jako alternatywa dla klasycznej restrukturyzacji i upadłości

Uchylenie skutków otwarcia postępowania.

W celu zapobieżenia nadużyciom oraz w przypadku uznania za bezcelowe utrzymywania skutków otwarcia postępowania, przewiduje się możliwość wystąpienia przez wierzyciela, nadzorcę układu i samego dłużnika o uchylenie skutków jego otwarcia. Postanowienie o uchyleniu skutków obwieszczenia będzie publikowane w Monitorze Sądowym i Gospodarczym

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne jako alternatywa dla klasycznej restrukturyzacji i upadłości

Fakultatywne zgromadzenie wierzycieli.

Wprowadza się możliwość zwołania zgromadzenia wierzycieli przez nadzorcę układu w miejscu lub obok zbierania głosów, w sposób przewidziany w postępowaniu o zatwierdzenie układu. Co istotne zgromadzenie wierzycieli może zostać przeprowadzone z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji, co jest już przewidziane w ramach prawa restrukturyzacyjnego, choć nie mogło być stosowane w postępowaniu o zatwierdzenie układu

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne jako alternatywa dla klasycznej restrukturyzacji i upadłości

- **Ograniczony czas trwania postępowania.**

Przyznanie prawa do wstrzymania egzekucji na czas prowadzenia negocjacji w celu zawarcia układu wiąże się z ograniczeniem czasu trwania postępowania do 4 miesięcy. Niezłożenie w tym terminie wniosku o zatwierdzenie układu do sądu skutkuje umorzeniem postępowania z mocy prawa. Orzeczenie sądu ma w tym przypadku charakter deklaratoryjny i następuje na wniosek osoby mającej w tym interes prawny, w tym przede wszystkim wierzyciela lub dłużnika. W przypadku złożenia do sądu wniosku o zatwierdzenie układu przed upływem 4 miesięcy od dnia obwieszczenia w Monitorze Sądowym skutki otwarcia postępowania będą trwały do czasu prawomocnego zakończenia postępowania lub jego umorzenia

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne jako alternatywa dla klasycznej restrukturyzacji i upadłości

Limitowanie kosztów.

Mając na uwadze, że w postępowaniu o zatwierdzenie układu dłużnik zobowiązany jest do zawarcia umowy z doradcą restrukturyzacyjnym, projekt zakłada określenie maksymalnej wysokości wynagrodzenia, jakie może być ustalone, jeżeli dłużnik jest mikro lub małym przedsiębiorcą. Określenie maksymalnej wysokości wynagrodzenia ma chronić dłużników o mniejszym potencjale finansowym przed zawieraniem z doradcą restrukturyzacyjnym umów utrudniających wykonanie układu

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne jako alternatywa dla klasycznej restrukturyzacji i upadłości

Ograniczenia w zarządzie majątkiem dłużnika.

Ustawa przewiduje także ograniczenie uprawnień dłużnika w okresie trwania postępowania, odpowiadające regulacjom przewidzianym w przypadku prowadzenia przyśpieszonego postępowania układowego, co wynika z przywilejów jakie projekt przewiduje dla dłużnika w okresie od dnia publikacji o otwarciu postępowania do dnia zakończenia postępowania. Skoro wierzyciele w okresie trwania postępowania nie mogą prowadzić egzekucji z tytułu wierzytelności, nawet zabezpieczonych rzeczowo, dłużnik nie może dokonywać czynności przekraczających zwykły zarząd, bez zgody nadzorcy układu

Uprozczone postępowanie restrukturyzacyjne jako alternatywa dla klasycznej restrukturyzacji i upadłości

Zabezpieczenie nowego finansowania

Nie ulega wątpliwości, że poza zawieszeniem czynności egzekucyjnych, kluczowym rozwiązaniem pozwalającym na zawarcie układu z wierzycielami jest uzyskanie przez dłużnika nowego finansowania, które będzie chronione w przypadku braku powodzenia restrukturyzacji. Dłużnik może pozyskać, w bezpieczny dla finansującego sposób, nowe finansowanie, jeżeli uzyska na to zgodę nadzorcy układu. Jednocześnie określono kryteria, którymi musi kierować się nadzorca układu, aby wyrazić zgodę na dokonanie czynności umożliwiających dłużnikowi otrzymanie nowego finansowania

Uprozczone postępowanie restrukturyzacyjne jako alternatywa dla klasycznej restrukturyzacji i upadłości

Wyłączenie odpowiedzialności za niezłożenie wniosku o upadłość.

Niezależnie od ostatecznego efektu prowadzonego postępowania, dłużnik działający w dobrej wierze będzie chroniony przed roszczeniami z tytułu nieterminowego złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, które wynikają z prawa upadłościowego, kodeksu spółek handlowych i ustawy – Ordynacja podatkowa. Warunkiem wyłączenia odpowiedzialności jest otwarcie postępowania, o którym mowa w projekcie i zawarcie układu. W przypadku, gdy okaże się to niemożliwe, projekt wymaga, dla wyłączenia odpowiedzialności dłużnika, podjęcia szybkiej decyzji (termin 7 dni) o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości albo wniosku o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego. W tym ostatnim przypadku, dla uzyskania wyłączenia odpowiedzialności, konieczne jest otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego

Uprozczone postępowanie restrukturyzacyjne jako alternatywa dla klasycznej restrukturyzacji i upadłości

Odpowiedzialność cywilna.

Dla zabezpieczenia interesów wierzycieli, projekt przewiduje obowiązek naprawienia szkody dla dłużnika, który złożył wniosek o otwarcie postępowania w złej wierze

Międzynarodowe prawo o niewypłacalności

Międzynarodowe prawo o niewypłacalności odnosi się do zagadnień prawa upadłościowego i prawa restrukturyzacyjnego związanych z tzw. elementem obcym. Zasadniczo są dwa poziomy regulacji zagadnień międzynarodowego prawa o niewypłacalności: poziom prawa Unii Europejskiej i poziom prawa polskiego.

Segment regulacji	Akt prawny	Zakres zastosowania	Zakres przestrzenny obowiązywania
Prawo Unii Europejskiej	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 141/19).	Do postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych z elementem obcym	Relacje odnoszące się do porządków prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej.
Prawo polskie	Ustawa Prawo upadłościowe	Do postępowań upadłościowych elementem obcym	Relacje odnoszące się do porządków prawnych innych państw niż państwa członkowskie Unii Europejskiej.
	Ustawa Prawo restrukturyzacyjne	Do postępowań restrukturyzacyjnych z elementem obcym	

***Ratio legis* rozporządzenia w sprawie postępowania upadłościowego**

U podstaw *ratio legis* wprowadzenia rozporządzenia w sprawie postępowania upadłościowego legły trzy następujące założenia:

- Po pierwsze, prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego Unii Europejskiej wymaga skutecznego i sprawnego funkcjonowania transgranicznych postępowań upadłościowych.
- Po drugie, działalność przedsiębiorców wykracza coraz częściej poza granice jednego państwa i podlega dlatego w coraz większym stopniu przepisom prawa Unii Europejskiej. Upadłość takich przedsiębiorców ma także negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i zachodzi potrzeba przyjęcia aktu prawa unijnego przewidującego koordynację działań, które mają zostać podjęte w stosunku do majątku niewypłacalnego dłużnika
- Po trzecie, dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego niezbędne jest unikanie zachęt dla stron do przenoszenia majątku lub postępowania sądowego z jednego państwa członkowskiego do innego w celu uzyskania korzystniejszej sytuacji prawnej ze szkodą dla ogółu wierzycieli (tzw. *forum shopping*).

Zakres tematyczny rozporządzenia w sprawie postępowania upadłościowego

Rozporządzenie reguluje takie zagadnienia jak:

- Jurysdykcja międzynarodowa.
- Prawo właściwe dla postępowania upadłościowego i jego skutków.
- Uznanie postępowań upadłościowych.
- Szczególne zasady postępowania w związku z wtórnym postępowaniem upadłościowym.
- Zawiadomienie wierzycieli i zgłaszanie wierzytelności.
- Postępowanie upadłościowe wobec członków „grupy przedsiębiorstw”
- Ochrona danych.

Zakres zastosowania rozporządzenia

Rozporządzenie ma zastosowanie do publicznych i zbiorowych postępowań prowadzonych wobec dłużników:

- a) niewypłacalnych
- b) albo zagrożonych niewypłacalnością.

„Postępowanie publiczne” to postępowanie prowadzone na podstawie norm proceduralnych obowiązujących w danym państwie na podstawie przepisów prawa publicznego. Rozporządzenie nie ma zatem zastosowania do „prywatnych” ugód zawieranych w oparciu o przepisy prawa cywilnego.

„Postępowanie zbiorowe” to takie, w którym występuje dwóch lub więcej wierzycieli. Według definicji legalnej rozporządzenia jest to postępowanie obejmujące wszystkich lub znaczną część wierzycieli dłużnika, pod warunkiem że w tym ostatnim przypadku postępowanie nie wpływa na roszczenia wierzycieli nieobjętych postępowaniem.

Zakres zastosowania rozporządzenia

Rozporządzenie ma zastosowanie do postępowań zbiorowych i publicznych, które polegają na:

- a) zawarciu układu z wierzycielami
- b) likwidacji majątku dłużnika celem zaspokojenia wierzycieli

Rozporządzenie ma zastosowanie do:

publicznych postępowań zbiorowych (postępowanie zbiorowe” oznacza postępowanie obejmujące wszystkich lub znaczną część wierzycieli dłużnika, pod warunkiem że w tym ostatnim przypadku postępowanie nie wpływa na roszczenia wierzycieli nieobjętych postępowaniem) – w tym do postępowań przejściowych –	określonych w prawie dotyczącym niewypłacalności, w których	do celów naprawczych	a) całkowicie lub częściowo odebrano dłużnikowi zarząd majątkiem i powołano zarządcę	b) majątek i sprawy dłużnika poddano kontroli sądowej lub nadzorowi sądowemu;	c) lub na podstawie orzeczenia sądu lub z mocy prawa zostaje przyznane tymczasowe wstrzymanie indywidualnego postępowania egzekucyjnego, by umożliwić negocjacje między dłużnikiem a jego wierzycielami, pod warunkiem że w postępowaniach, w których przyznano tymczasowe wstrzymanie egzekucji, przewidziane zostaną właściwe środki dla ochrony ogółu wierzycieli, oraz, jeżeli nie nastąpi porozumienie, postępowania te poprzedzają jedno z postępowań, o których mowa w lit. a) lub b).
		do celów restrukturyzacji długu			
		do celów reorganizacji			
		do celów likwidacji			

Jurysdykcja i jej badanie przez sądy

- Jurysdykcja krajowa (międzynarodowa) w postępowaniu cywilnym jest to ogólna właściwość sądów powszechnych danego państwa do rozstrzygania spraw cywilnych na jego terytorium. Rozporządzenie ustanawia tylko jurysdykcję międzynarodową, co oznacza, że określa ono państwo członkowskie Unii Europejskiej, którego sądy mogą wszcząć postępowanie upadłościowe. Właściwość miejscowa w tym państwie członkowskim powinna zostać określona zgodnie z jego prawem krajowym.
- Należy ocenić, że przepisy o jurysdykcji międzynarodowej mają charakter bezwzględnie obowiązujący i nie można zmienić zasad jurysdykcji na mocy porozumienia pomiędzy dłużnikiem a wierzycielami.

Jurysdykcja

Należy ocenić, że przepisy o jurysdykcji międzynarodowej mają charakter bezwzględnie obowiązujący i nie można zmienić zasad jurysdykcji na mocy porozumienia pomiędzy dłużnikiem a wierzycielami.

Sądy państwa członkowskiego, właściwe jurysdykcyjnie, mają kompetencje do orzekania w sprawach:

- a) wynikających bezpośrednio z postępowania upadłościowego
- b) ściśle powiązanych, takich jak sprawa o stwierdzenie bezskuteczności czynności prawnej.

Jurysdykcja

Sąd, do którego wpłynął wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego, ustala z urzędu, czy posiada jurysdykcję do rozpoznania danej sprawy. W rozporządzeniu kładzie się nacisk na potrzebę zachowania przez sąd szczególnej staranności. We wszystkich przypadkach, jeżeli okoliczności sprawy budzą wątpliwości co do jurysdykcji danego sądu, sąd ten powinien zażądać od dłużnika dodatkowych dowodów na poparcie jego twierdzeń, a jeżeli prawo mające zastosowanie do postępowania upadłościowego na to zezwala – powinien umożliwić wierzycielom dłużnika przedstawienie stanowiska w kwestii jurysdykcji.

W orzeczeniu o wszczęciu postępowania upadłościowego określa się podstawy jurysdykcji sądu, a w szczególności z jakim łącznikiem jurysdykcyjnym jest ona związana. Rozporządzenie wprowadza dwa łączniki jurysdykcyjne:

- a) główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika
- b) oddział.

Łączniki jurysdykcyjne

Po pierwsze, łącznikiem jurysdykcyjnym (czyli okolicznością przesądzającą o właściwości sądów danego państwa do rozpoznania danej sprawy) jest tzw. główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika. Można mieć tylko jedno takie centrum. W przypadku gdy sąd otrzymujący wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego uzna, że główny ośrodek podstawowej działalności nie znajduje się na obszarze jego jurysdykcji, nie powinien wszczynać głównego postępowania upadłościowego.

Łącznik jurysdykcyjny: główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika

Głównym ośrodkiem podstawowej działalności jest miejsce, w którym	dłużnik regularnie zarządza swoją działalnością o charakterze ekonomicznym	i (koniunkcja)	które jako takie jest rozpoznawalne dla osób trzecich.

Łącznik jurysdykcyjny: Oddział

Po drugie, łącznikiem jurysdykcyjnym jest „oddział”, który oznacza każde miejsce działalności, w którym dłużnik, przy wykorzystaniu zasobów ludzkich i majątkowych,

- a) wykonuje
- b) lub w ostatnich trzech miesiącach przed złożeniem wniosku w państwie, w którym ma swój główny ośrodek podstawowej działalności wykonywał działalność gospodarczą niemającą charakteru tymczasowego.

Konsekwencje proceduralne łączników jurysdykcyjnych. Postępowanie główne, uboczne i wtórne

- Z łącznikiem jurysdykcyjnym jakim jest główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika związane jest główne postępowanie upadłościowe.
- Z łącznikiem jurysdykcyjnym jakim jest oddział związane jest tzw. uboczne i wtórne postępowanie upadłościowe.
- W konsekwencji w stosunku do jednego dłużnika może być jednocześnie prowadzone więcej niż jedno postępowanie upadłościowe w więcej niż w jednym państwie.
- Główne postępowanie upadłościowe w stosunku do tego samego dłużnika może być tylko jedno.
- Postępowania ubocznych i wtórnych może być wiele.

Rodzaj łącznika jurysdykcyjnego	Rodzaj postępowania upadłościowego z uwagi na względy jurysdykcyjne	Konsekwencje proceduralne łączników jurysdykcyjnych		Skutki przestrzenne postępowania upadłościowego z uwagi na względy jurysdykcyjne
		Pozytywne	Negatywne	
główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika	główne postępowanie upadłościowe	Sądy państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika, posiadają jurysdykcję do wszczęcia głównego postępowania upadłościowego	Wyłączenie możliwości wszczęcia głównego postępowania układowego przez sądy innych państw.	Skutki tego postępowania nie są ograniczone do majątku dłużnika znajdującego się na terytorium państwa członkowskiego w którym wszczęto główne postępowanie upadłościowe. Postępowanie to ma zakres uniwersalny, jego celem jest objęcie całego majątku dłużnika.

uboczne postępowanie upadłościowe wszczynane przed wszczęciem postępowania głównego tylko w następujących przypadkach:

1. **wszczęcie postępowania głównego jest niemożliwe ze względu na wymagania przewidziane w prawie państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika; lub**

c.d.

o wszczęcie ubocznego postępowania upadłościowego wnosi

wierzyciel, którego roszczenia powstały w związku z działalnością lub są związane z działalnością oddziału znajdującego się na terytorium państwa członkowskiego, w którym wnosi się o wszczęcie postępowania ubocznego

Lub

organ publiczny, który w myśl prawa państwa członkowskiego na terytorium którego znajduje się oddział ma prawo wnieść o wszczęcie postępowania upadłościowego

wtórne postępowanie upadłościowe

- wszczynane po uprzednim wszczęciu postępowania głównego w innym państwie
- postępowanie uboczne po wszczęciu postępowania głównego w innym państwie (automatyczne przekształcenie charakteru postępowania ubocznego we wtórne)

Skutki łącznika oddziału

sądy innego państwa członkowskiego są uprawnione do wszczęcia postępowania upadłościowego tylko wtedy, gdy dłużnik ma na terytorium tego innego państwa członkowskiego swój oddział.

Skutki tego postępowania są ograniczone do majątku dłużnika znajdującego się na terytorium innego państwa członkowskiego

Prawo właściwe i jego zakres

Istotą niewypłacalności w wymiarze transgranicznym jest problem prawa właściwego wobec możliwej konkurencji różnych systemów prawnych różnych państw. Pytanie o prawo właściwe odnosi się zarówno do prawa proceduralnego i prawa materialnego. Prawo o niewypłacalności z zasady stanowi ścisłe połączenie norm proceduralnych i norm materialnoprawnych. Samodzielna realizacja tych ostatnich jest niemożliwa. Z kolei procedura niezbędna do „obsłużenia” norm merytorycznych to w dużej części ogólne przepisy proceduralne obowiązujące w danym państwie. Dla procedur w zasadzie powszechnie przyjmuje się normę kolizyjną prawa proceduralnego obowiązującego sąd (organ) rozpoznający sprawę – tzw. *lex fori procesualis*.

Przede wszystkim niedopuszczalny jest samodzielny wybór prawa właściwego dla postępowania upadłościowego (niedopuszczalność prawa wybranego przez strony tzw. *lex voluntatis*). Procedury upadłościowe realizowane są w ramach procedur cywilnych lub administracyjnych, a te są elementem prawa publicznego.

O ile rozporządzenie nie stanowi inaczej, dla postępowania upadłościowego i jego skutków właściwe jest prawo państwa członkowskiego, w którym zostaje wszczęte postępowanie. Jest to tzw. *lex concursus*.

LEX CONCURSUS

- *Lex concursus* obejmuje normy postępowania obowiązujące w państwie członkowskim, w którym zostaje wszczęte postępowanie. Pochłania zatem *lex fori procesualis*. Dodatkowo obejmuje szereg relacji materialnoprawnych.

LEX CONCURSUS

- **Prawo państwa wszczęcia postępowania (lex concursus) określa**

a) przesłanki wszczęcia postępowania upadłościowego,

b) sposób jego prowadzenia

- sposób jego zakończenia

dłużników, w stosunku do których może być prowadzone postępowanie upadłościowe

mienie wchodzące w skład masy upadłościowej oraz sposób postępowania z mieniem nabytym przez dłużnika po wszczęciu postępowania upadłościowego

uprawnienia dłużnika i zarządcy

przesłanki skuteczności potrącenia

skutki postępowania upadłościowego co do niewykonanych umów dłużnika

wpływ postępowania upadłościowego na środki dochodzenia praw przez poszczególnych wierzycieli, z wyłączeniem zawisłych postępowań sądowych

jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłościowej dłużnika oraz sposób postępowania z wierzytelnościami powstałymi po wszczęciu postępowania upadłościowego

zasady zgłaszania, weryfikacji i uznania wierzytelności

zasady podziału środków uzyskanych z likwidacji majątku, kolejność zaspokojenia wierzytelności oraz prawa wierzycieli, którzy po wszczęciu postępowania upadłościowego zostali częściowo zaspokojeni na podstawie prawa rzeczowego lub wskutek potrącenia

przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego, w szczególności w drodze układu

prawa wierzycieli po zakończeniu postępowania upadłościowego

kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami